بختیار وهاب‌زاده

اوره‌ک ده دیر سؤزون کؤکو

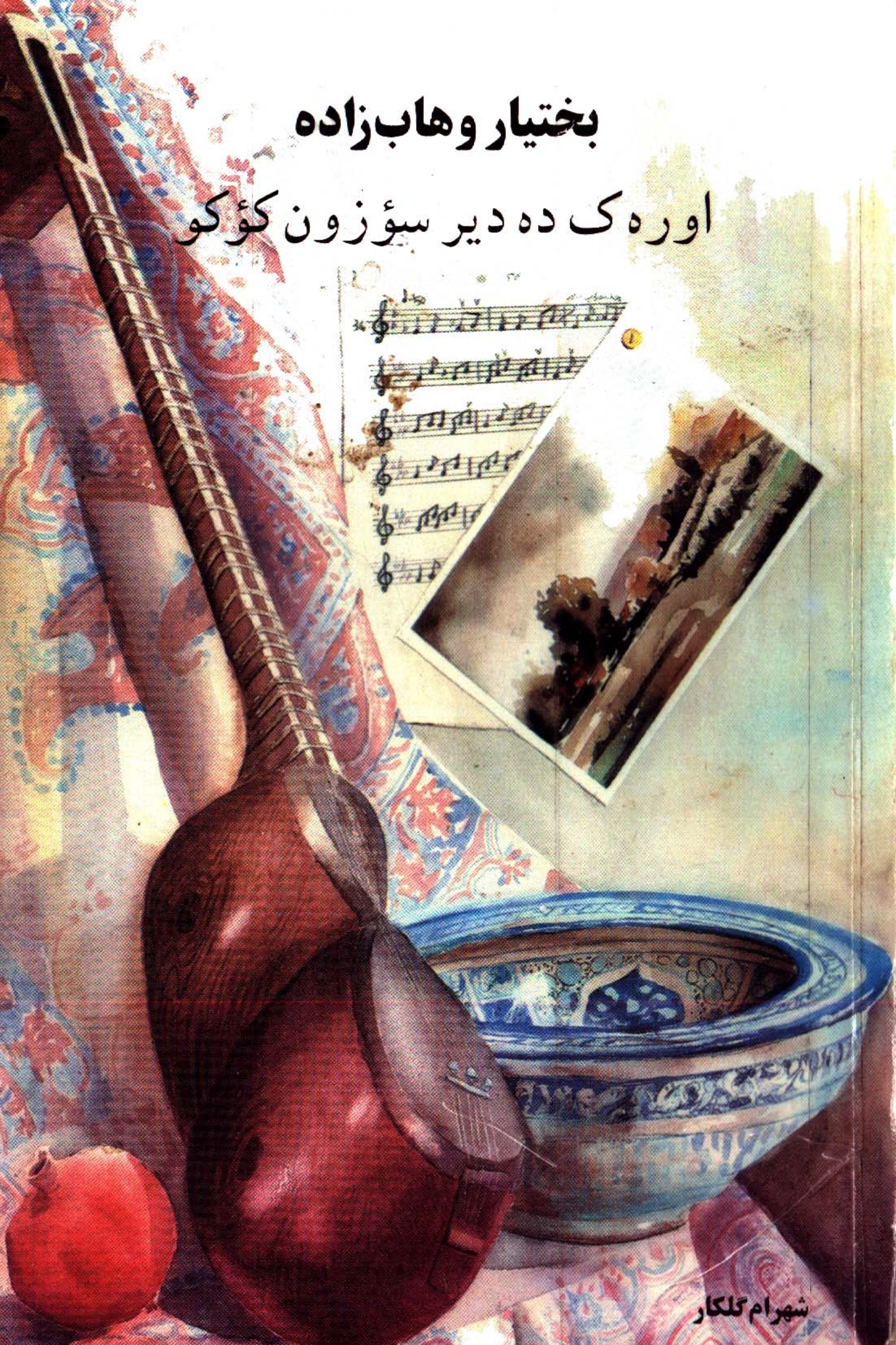

شهرام گلکار

بختیار وهاب‌زاده

اوره ک ده دیر سؤزون کؤکو

کؤچورن:
شهرام گلکار

vahabzada, Bakhtiiar وهاب‌زاده، بختیار، ۱۹۲۵ -
اوره‌ک ده دیرسئوزون کوکو / نویسنده بختیار وهاب‌زاده؛ برگردان شهرام گلکار
تهران: اندیشه‌نو، ۱۳۷۹.
۱۷۹ ص.
IBSN: 964-6741-27-4
فهرستنویسی بر اساس اطلاعات فیپا.
۱. شعر ترکی - - جمهوری آذربایجان -ـ قرن ۲۰. ۲. شعر ترکی - - ایران -ـ قرن ۱۴. الف. گلکار، شهرام، ۱۳۴۷ - ، مترجم. ب. عنوان.
۸الف ۸و/PL ۳۱۴ ۸۹۴/۳۶۱۱
۱۳۷۸ الف۸۲۵و
۱۳۷۸
کتابخانه ملی ایران ۲۰۴۳۸-۷۸م

نام‌کتاب: اوْره‌ک ده دیر سؤزون کؤکو
نویسنده: بختیار وهاب‌زاده
برگردان: شهرام گلکار
ناشر: اندیشه نو
حروفچینی: موسسه ایران ۱۴۰۰ ـ تلفن: ۶۴۸۰۶۷۷
تاریخ نشر: ۱۳۷۹
چاپ: دلارنگ
نوبت‌چاپ: اول
تیراژ: ۳۰۰۰ جلد
مرکز پخش: تهران، پاساژ فیروز، اندیشه نو، تلفن: ۶۴۲۷۳۷۱
شابک: ۹۶۴-۶۷۴۱-۲۷-۴ ISBN: 964 - 6741 - 27 - 4

فهرست مطالب

عنوان | صفحه

واخت.. ۷
خئیر- شر.. ۸
حق - زوْراکلیق.. ۱۱
منه سوال وئرین.. ۱۳
درین لیک.. ۱۴
نه‌ین‌سه ایلکیدیر نه‌ین سه سوْنو.. ۱۶
ایکی مُوهاجیر.. ۱۷
قانماق - قانماماق.. ۱۹
یونیس امره‌یه.. ۲۱
اوْلوم.. ۲۱
اوْزونو دینله.. ۲۲
من منم.. ۲۴
غئیرت می، آغیل می؟.. ۲۴
دئییل می.. ۲۷
هاراگئدیر؟.. ۲۸
چاشیب منیم کیمی.. ۲۹
گئن دوْشه.. ۳۰
آمان هئی.. ۳۱
اوْز- اوْزونو آشمادیر.. ۳۲
ائلچییم.. ۳۳
کوْهنه دردله من.. ۳۴

عنوان	صفحه

قاتارلاردا گئجه‌لر	۳۵
تابوت گئدیر	۳۸
شاعیرلر	۴۰
سوٚکوتو یازا بیلن	۴۵
قیزیما	۴۶
قاراباغ آتی	۴۸
آی گیدی دونیا!	۵۶
کیچیک پنجره	۵۸
دونیانین	۶۰
دونیا	۶۱
بهانه دیر	۶۲
انسان -گؤیده آی کیمیدیر	۶۴
قارا قوُطو	۶۵
یاخشی کی بیلمیریک	۶۸
غئیرت	۷۱
یالان دونیا	۷۳
بیرعؤمرون ترجمهٔ - حالی	۷۴
تحقیر	۷۴
اؤزومله صؤحبت	۷۶
شهید مزارلاری	۷۸
طلبه‌لریمه	۸۱
ایچه‌ری باخ	۸۷

عنوان	صفحه
قۇجالار	۸۸
گۆنده‌لیک	۹۰
منیم خالام	۹۴
پیادا - سرنشین	۹۸
اۇزگه حرارتی	۱۰۰
حۇرمت اۆچون	۱۰۱
ایبیرمی بئش ایل	۱۰۲
عۇمور یۇلداشیما	۱۰۲
یاری یُوخولو	۱۰۷
بلکه	۱۰۹
شُور	۱۱۶
تئل‌لر آغلاسین	۱۲۵
چاهارگاه	۱۲۶
قالالار	۱۳۳
هَره بیر جوۆره	۱۳۶
سئگاه	۱۴۴
سن منه کیمسه‌دن پای وئریلمه دین،	۱۴۴
راست	۱۵۰
آمان اۇوچو	۱۵۴
یاغ، یاغیش	۱۵۶
سایاچیلار	۱۶۱
سۇزلوک	۱۶۷

واخت

اوُشاغلیغیم
گنجلییم
آهیللیغیم - عینیمی؟!
یوْخ، هربیری باشقادیر، بیر - بیرینه یادکیمی
گلن قاوور گئده‌نی.
اینکار ائدیر من، منی...
عؤمرین هر پیلله سینده باشقالاشیر طبعیمیز.
دونیادا مقصدیمیز، دونیادان طلبیمیز
واخت منی پروانه تک باشینا دوْلاندیریر
دوٚنن قانمادیغیمی بوگون منه قاندیریر.

کیم دؤشونه دؤیرکی.
من‌واحیدم. من بیرم!
بیرجه بونو بیلیرم: من گوٚجلویم. قادیرم.
من گوٚجسوزم، عاجیزم تکجه واختین الینده.
عؤمرون اوْ ساحیلینه الیم یئته بیلمه‌ییر.
عؤمرون بو ساحیلینده.
هانی گؤزومون نُورو.
هانی قلبیمین گورو:
کیمدیر اُوتان، اُوتوزان زامان ایله آرزونون
ابدی یاریشیندا!!
ساچیمین آغلیغیندا. آلنمین قریشیندا

زامان نئجه آت چاپیر، یویه‌نی اؤز الینده.
اوْغول سان سا، تاپ گؤره‌ک. کیمدیر آتین بئلینده!

من اؤز آزاد لیغیما تانری دئدیم، حق دئدیم
بیر حؤکمه. بیر فرمانا من باشیمی ایمه دیم
آمما واختین دالینجا
عؤمروم بوْیو قول کیمی نئجه سورونموشم من
قوْلومداکی ساعاتین قولونا دؤنموشم من

۱۹۸۵

خئیر - شر

طبیعت انسانا ایکی ال وئریب،
کیمینسه الیندن توتوب قالدیراق.
بیزه عمل اوچون بیر آغیل وئریب،
چایلارین اوٚستوندن کؤرپولرقوٌراق.
آنامیز، آتامیز بیزه دیل وئریب،
داردا چیرپینانین حالینی سوْراق.

دیللر یارانیب کی، ماهنی دییه‌ک بیز،
دیللر یارانمایب یالان دئمکچون.
یالاندا آیریلیر یوْللار بوسبوتون.
اوْ الی، اوْ دیلی، اوْ آغلی بعضاً

خئییرلی ایشلره ایشلتمیریک بیز.
بوگونه دم توتان عملیمیزدن
سوالا چئوریلیر گله‌جه ییمیز.
هردؤیان اؤره‌ک دن بیر جاهان کئچیر،
الوان بؤیالیدیر دونیانین دؤنو.
کیمی خالق یولوندا جانیندان کئچیر،
کیمی وظیفه‌یه ساتیر خالقینی.
خالق‌وار، اؤزو اؤدسوز، اؤجاق‌سیزقالیر،
اؤدون دان قؤنشویا پای وئریر اؤزو.
خالق دا وار، اؤ اؤدو عوض‌سیز آلیر،
قؤنشو تؤرپاغینا دیکیلیر گؤزو.

وجدانین قوّه‌سی - تاماخ داغینی،
آشا بیلن لره انسان دئدیک بیز.
یالاندان، ریادان قازاندیغینی،
وجدان سیز. گرچکدن قازانا بیلمز.

مین بیر رنگ یئتیریر بیر رنگلی تؤرپاق،
هم شفا، هم اؤلوم یاتیر زهرده.
کؤل -کؤس‌دا بیتیریر، چیچک‌ده تؤرپاق،
آغلین مئیوه‌سی دیر خئییرده- شرده.

یاخشی‌دا، یامان‌دا بیزده دیر دئین.
نه اوْنون، نه بونون اؤز اوْدو یوْخموش.
خئییر- شرقوْل - قوْلا! نه یوکسک لیگین.
نه‌ده آلچاغلیغین حدودو یوْخموش.

بؤیوک بیر میللتین طالعی بعضاً.
توم کیمی چیرتدانیب توٚپورولورکن،
معطّل قالیرسان شرین حؤکمونه.
باخیرسان آرخایا، باخیرسان اؤنه.
نه‌لر تؤره‌یرمیش غرض‌دن، کین‌دن،
دئییرسن، انسانین حافظه سیندن
حقیقت سیلینیب اوُنودولارمیش.
خئییرده بوقدر محکوم اوْلارمیش؟
قوْی ناغیل اوُخوسون سیاست چیلر،
اوْنلارین قلبینه ناغیل نور چیلر.
ناغیل دینله ینین فیکری اوُجالیر،
خیالدان یوْل آچیر اوْ حقیقته.
همیشه ناغیل دا غلبه چالیر.
حقیقت یالانا، ایشیق ظؤلمته.

۱۹۸۶

□

آییرا بیلمیش می‌گؤره‌ن بیرنفر
حقیقی دونیادان کؤلگه دونیانی؟

قاییدا بیلسیدی اگر گئدن‌لر
درک ائدن اوْلاردی بلکه دونیانی.

سن یوْلچو... دونیاسا مجهول بیر آدا
کئچه بیلیرسن می فیرتینالاردان،
دونیا نین سیررینی گزمه دونیادا
ایچینده آختاریب قلبینه ساپلان!

عاجیزسن.
اوْلدون‌سا قولو دونیانین
ایچیندن باشلانیر یوْلو دونیانین.

۱۹۸۶

حق - زوْراکلیق

هیندوستانین دؤولت غربینه
«آنجاق حقیقت غلبه چالیر»
سؤزلری یازیلمیشدیر.
چنگیز آیتماتف

مایاسیندا حق دورور هر آنلیان ظفرین.
زوْرلا، زوْراکلیغیلا قازانیلان ظفرین
آدی ظفردیر...
اؤزو
ظفر ساییلا بیلمز،

ابدی اوْلا بیلمز.
حاقلا زوْراکلیغین ابدی دؤیوشونده
مغلوبیت - غلبه! بیر ابدی سیلسیله!
کئچه جک الدن - اله.
حق سیز غالیب صاباحین مغلوبونا چئوریلر،
زنجیرواری: بواوْنا، اوْدا بونا چئوریلر،

سن‌ای زوْراکلیغیلا حقیقتی تاپدایان،
حقیقتین گوٚجوندن خبرسیزسن، بیر اوْیان!
اؤیونمه قازاندیغین «شانلی» ظفرینله سن.
اؤز ایچینده بوْغدوغون حقیقتین سه‌سینی
اؤز ایچینده دینله سن!
بوغلبه‌ن بوْیدا دا قازانمیسان، آی یازیق.
میللتین نیفرتینی
زوْراکلیق یالانین عیبجر صیفتینی
گیزله‌دیب اؤرته بیلر.
اوْنو حقیقت کیمی گؤزلره دوٚرته بیلر،
حقی اؤلدوره بیلمز.

یالان قاپی سیندیرار، بیر قلبه گیره بیلمز.
ماياسيندا حق دئییل، یالان دوُران بیر ظفر
یالانین اؤزو بوْیدا سنه نیفرت گتیره‌ر
نیفرت سوسار،

اوْ دینمز...
اوْنون اوٚره‌ک لردکی بوْی آرتیمی، زوْغ لاری
گوْزلره‌ده گوْرونمز.
غئیرت اوْلار اوْ، قاندا.
اوْز مقامی چاتاندا
زوْرا زوْرون اوْزیله جاواب وئره‌ر بیر آندا.

بوزوْرا.

بونیفرته،
بوغئیرته مین احسن:
زوْرا کلیق دئمه‌رم زوْرو ییخان زوْرا من!

۱۹۸۵

منه سوال وئرین

حقیقیت همیشه دوْغدو سوالدان،
درینه آپاریر سوال هر کسی.
قریبه زاماندیر...

ائله بیل دیلدن
هاراسا قوْوولوب سوال جمله‌سی.

نوْقته‌لر، ویرگول لر نه قدر دئسن،
ساختا ندالارلا دوْلوب کیتاب لار.
هرشئیی بیلیریک سانکی دوْنندن،

آرتیق سوال لارا نه احتیاج وار؟

سوال سیز کوْر اوْلار گرچکین گؤزو،
یاشامیر،
دوْلانیر سوال سیز انسان.
منه سوال وئرین،
سوالین اوْزو
گیره‌ر حقیقتین داش قاپیسیندان.

۱۹۸۶

درین لیک

دئدیم. عؤمروموزون یوْلو بیر قاریش.
یۆز اوْجاق سؤندورور بعضاً بیر اؤلوم.
واللاه، گؤزوموزو آچیب یۇممامیش
قاپینین آغزینی کسدیریر اؤلوم.
یاشاماق نه ایمیش؟
بیلمه‌دن بونو
نه ایله اؤلچورسن عؤمرون بوْیونو؟
یاشایان گؤرموشم یۆز، یۆز اللی ایل،
قوْووق تک بوْش اوْلوب قلب‌ده بئین ده.
عؤمرون معناسینی بوْیون‌دا دئییل.
گرک آرایاسان درین لیگینده.
آدام وار، ساغی سوْل، سوْلو ساغ بیلیر.

آن یاخشی. ان گؤزل یاشاماق بیلیر.
هریئرده هرزامان باش سایيلماغی،
خیردا دؤیغولارا یدک اولماغی.

یاشایان هرکس دن گره‌ک سؤرولسون:
لیاقت حیاتین یؤلو دئییل می؟
نه‌یین بهاسینا اولؤرسا - اؤلسون
یاشان، یاشارکن اؤلودئییل می؟

بیز بوتون گونلری سؤن آنینادک،
چکیب شیره سینی یاشایا بیلسک.
مین شوکؤر دئیه ریک قیسمتیمیزه
وئریلن عؤمورده بس ائدر بیزه.

یاشایان گؤرموشم یوز، یوز اللی ایل،
قؤووق تک بؤش قالیب قلب‌ده بئین ده.
عؤمرون معناسینی بؤیوندا دئییل،
گرک آرایاسان درین لیگینده.

۱۹۸۵

نه‌یین‌سه ایلکیدیر نه‌یین سه سوٚنو

دونیا هئی فیرلانیر بئله‌دن بئله
زامانی اؤنله‌ییب اؤتن اوٚلماسین.
دونیا فیرلانیرکی، کئچمه سین اله
اوٚنون اته‌یینی توتان اوٚلماسین.
دونیا فیرلانیرکی دؤنسون بوگردیش
ادراکین اؤنونده، آن ائیله‌مه‌سین
دونیا فیرلانیرکی. انسان اؤلمه میش
دونیادان دونیایا کئچه بیلمه سین.

ساخلاساق بیر آنلیق یوٚلوندان اوٚنو
حیات تزه‌لنمز، یئر تزه لنمز
نه‌یین سه ایلکیدیر، نه‌یین سه سوٚنو
دونیا فیرلانماسا. سوٚن ایلکه دؤنمز

دونیا فیرلانیرکی بیزده اوٚنون تک،
فیر لانیب قانمایاق مین بیرفعلینی
دونیا فیرلانیرکی. تاپا بیلمه‌یک
اوٚنون نه سوٚنو، نه اوولینی .

۱۹۸۵

ایکی مُوهاجیر

اؤز وطن‌ینه منسوب اؤلمایان شخص
انسانلیغادا منسوب دئییل دیر
ب.گ. بلینسکی

درد وارکی، بنزه‌میر هئچ هانسی درده
گزدیییم، گؤردویوم یاد اؤلکه لرده
وطن چون بوُرنونون اوُجو گؤینه‌ین.
آداملار گؤرموشم نه قدر دئسن.

بو وطن نیسگیللی مُوهاجیرلرین
آجی طالعینه آجیمیشام من،
بعضاً آشکار - آشکان، بعضاً گیزلیجه...
وطنه اوُچورلار اؤنلار هر گئجه
مین رنگلی قانادلی یوُخولار یندا.
قریب لیک ائله بیر دردکی چکیلمز.
بالیق بالیق دیرکی، یاد سوُلارینداا
یاشایا بیلسه‌ده بؤیویه بیلمز.

اوُلو کئچمیشمیز...هم قیلینج، هم‌قین.
بیزیم هم خئییریمیز، هم شریمیزدیر.
تربه قبیرلری اجداد یمیزین -
تؤرپاغا ایشله‌ین کؤک لریمیزدیر.

بوکؤکون اوْستونده دایانمایان کس.
یاشایار،
بیربؤیدا اوُجالا بیلمز.

آخان دنیزینده اوْزه بیلسه‌ده،
فرح دن بیرچیمدیک پای آلابیلمز.
بیردوْغما آنایا مین اوْگئی آنا
تای اوْلا بیلرمی؟ اوْگئی -گؤزداغی؟
کیم دئییرعینیدیر، عینی انسانا
وطن توْرپاغیبلا قوْربت توْرپاغی؟
مین دفعه گوجلودیر اوْز ایمکانیندان
وطن توْرپاغینین اوْستونده انسان!
بیر وطن حسرتی - بیر اوْلو نیسگیل!
وطن‌سیزیاشاماق - یاشاماق دئییل.
آدام تانیییرام، یوُخولارینددا.
اوْزه‌ر بالیق کیمی یاد سوُلارینددا.
اوُچار نیو- یورکا، اوُچار لوْندونا،
معنوی مُوهاجیر دئیردیم اوْنا!
اوْ، ائلین ایچینده ائلینه اوْزگه،
تاریخ‌ینه اوْزگه، دیلینه اوْزگه،
هاواسینا اوْزگه، سوُیونا اوْزگه
اجداد دان باش آلان سوْیونا اوْزگه،
اوْزگه‌یه دوْغما،
وطن دن ساوایی هرشئیه دوْغما!

قوٚربت اکمه‌یینی یئیر مُوهاجیر
وطن هاواسییلا یاشایار آنجاق.
اؤلورکن... دیزینه دؤیر مؤهاجیر،
ایسته‌یی وطن دن بیر آووج توْرپاق.

معنوی مُوهاجر وطنه دئییل،
گوٚوه‌نیر همیشه آنجاق اوْزونه.
وطن اکمه‌یینی تپر گؤزونه
اوْزگه هاواسییلا یاشایار مدام.
اوْدا بیرآدام دیر، بودا بیر آدام.
اوْدا مُوهاجیر دیر، بودا مُوهاجیر.
بیری توْرپاق ایستر، بیری جواهیر،
بیری انسان ایسه... اوْ بیری تاجیر!

قانماق - قانماماق

بوٚتون عؤمروم بوْیو آریلارکیمی
قزئت دن کیتاب دان من شیره چکدیم
بیلمه‌یه چالیشدیم بیلمه دیگیمی،
بونو بیلمه دیم کی، من بیلمه سیدیم،
نه‌یی اوُدوزاجاق، ایتیره جیدیم؟

قازانجیم نه اوْلدو؟
ایتیر دیگیم نه؟
قازانجیم ده‌یر می‌ایتیر دیگیمه؟

قانمازین قاندیغی بیر شئی وار آنجاق:
اۏزونو هریئرده دوْز دۏغرو سایماق!
اۏائله بیلیرکی، سهوائده بیلمز،
بیر موْشگول اۏنونده آغلی یئنیلمز.
اۏنون بیر ایشینده اۏلماز بیر خطا،
اۏندان آغیللیسی یوْخ بودونیادا.

قاندین‌سا... شوْبهه‌لر و تردودلر
عؤمرونون پئیکینه دۏنه‌جک سنین.
قاندین‌سا... قلبینده دیل آچان کدر
عزمینی، عشقینی یئنه‌جک سنین
قانانلار اۏدوزور باتیب درینده،
قانانلار اۏدوزور شوْبهه لرینده
باغرینا چکیلن قانما داغیندان.
قانمازلار قازانیر قانمادیغیندان.
قاندیغجا... اۏزومله دۏردوم اوْز- اوْزه
اۏدا من،
بودامن.
کیمه حق وئریم؟
معجزه ایچینده باشقا معجزه.
نه حاکیم بللی دیر، نه‌ده متّهم.
کاش قانمایایدیم.
اۏزومله اوْز- اوْزه دایانمایایدیم.

۱۹۸۵

یونیس امره‌یه

– بیر یئرده اؤلوب، بس نییه مین یئرده دۏغولدو.
– عشقینده یانیرکن یئنی‌دن بیرده دۏغولدو.
شعرینده‌کی حکمت لی سطیرلرده دۏغولدو.

– بیر یئرده اؤلوب، بس نییه مین یئرده مزاری؟
– هر گون قازیلیر چون‌کی کؤنول لرده مزاری.
اۏتلاردا، چیچک لرده و گۆل‌لرده مزاری.

– افسانه‌می، گرچک‌می، بوانسان، نئجه انسان؟
– وارلیق سسیدیر، قۏپموش اۏ، تۏرکون
قۏپوزوندان!

1985

اؤلوم

یارانیشدان بیلیریک، عؤمره نهایت دی اؤلوم،
زامانین حؤکمو بودور: هرکسه قسمت‌دی اؤلوم.

هله درک ائتمه میشیک، آمما اؤلومدن اۏتایی،
بیزیم ادراکیمیزا گؤر نئجه سرحد دی اؤلوم.

نه ایمیش حکمتی دونیا میزی ترک ایله‌مه‌یین؟
اؤلولار سؤیله‌دی: تۏرپاق ایله وحدت دی اؤلوم.

نه اوٚلارمیش گوٚره‌سن، ساخلایا بیلسک زامانی؟
کیم بیلیر، بلکه ده انسانا بیر حوٚرمت دی اوٚلوم.

اوٚله‌نین قبرینه قان - یاش آخیدیب آغلاشیریق،
نه بیلک بلکه شرف، بلکه فضیلت دی اوٚلوم.

بشر اوٚلمزسه، بودونیا تزه‌لنمز، قوٚجالار،
بوتون انسالیق اوچون بیر ابدیّت دی اوٚلوم.

۱۹۸۵

اوٚزونو دینله

دینله بو دونیانی اوٚز اوٚره‌یین له،
صنعت عالمینده اوٚزونو دینله.
اوٚزگه‌نی دینله‌سن کوٚک دن دوٚشرسن،
سن اوٚزون اوٚزونه اوٚزگه لشرسن.
«اوٚزومو کناردان سئیر ائدیم» دئیه.
نه اوٚلار، هردن بیر چکیل تک لییه.
اوٚز به اوٚز، تک به تک قال اوٚره‌یینله،
سن اوٚنو دینله!
تک اوٚنو دینه!

۱۹۸۵

□

حیات دان گئتسمده، خاطرات دایام.
آرزوما همیشه چاتا چات دایام.

اۏستومه نه قدر تۏرپاغ آتیلسا،
ایشیغام، یئنه ده من اۏست قات دایام.

۱۹۸۶

□

نئچه سؤز دانیشدین سن بیرجه گۆنده.
یۆز صیفت گیزله نیر بیرجه اۆزوند.
بۏشا دۏلی دئدین، سۏلا ساغ دئدین
قاتیغا گاه قارا، گاه دا آغ دئدین.

اۏزون باشدان - باشا اۏلدون بیلمه‌جه
بو خصلت حاق دان می‌سنه وئریلدی ؟
آنلایا بیلمیرم یۆز صیفت نئجه
سنین بیر اۆزونه سیغیشا بیلدی؟

۱۹۸۵

□

بومؤجیزه دونیانین
یئری قان دیر،
گۆیو قان.
حق - عدالت آدیندان
باغیران جلّاد لارین
سسی قان دیر،
کۆیو قان.
بوازلدن بئله دیر:

مین ایل‌لر دیر هئی آخیر
قابیلین تؤکدویوقان.

۱۹۸۶

من منم

دونیانین قاریشیق منظره سینده
اوْره‌ک: دؤزمه دئییر،
صبیر: دؤز دئییر.
اصلینده هربیری اؤز جبهه سینده
تامام دؤغرو دئییر، تامام دوْز دئییر.

نه‌ایله بیته‌جک بوجنگین سؤنو؟
اوْره‌ییم غلبه چالسا، من منم.
منیم جسارتیم یئنیب قوْرخونو،
صبر یمین داشینی دلسه من‌منم

غئیرت می، آغیل می؟

هانی دلی‌لرین، آننه‌م نیگار،
نامردلر دؤغولدو بوزمانه ده.
دده سی کوْر اوْلان قوْچ کوْراوْغلولار
اوْزلری کوْر اوْلدو بوزمانه ده.
عالی دده میزین گوْزو کوْر اوْلدو
چاغداش گدالارین اوْزو کوْر اوْلدو.

تۆره‌دی کۆر اوْغلو دلی‌لریندن
ساوادلی، بیلیک لی آغیللیلارهئی.
بوآغیل هوٚنره دئییل، بس نه‌دن
کؤله احتیاطا سجده قیلار هئی.

واختین هاواسینا باش ایین آغیل
هاوا بوْروسودور، اوْ، آغیل دئییل .
صاباحی بوگون دن بللیین آغیل
بیلیک دیر، آرزویا، عشقه‌یوْل دئییل .

اوْنلارا اؤزگه‌سی هامیدان یاخین،
اوْنلارین اؤزلری اؤزونه اؤزگه.
بلی، هرشئیی وار آغیللی لارین.
مردلیک دن ساوایی، غئیرت‌دن اؤزگه.

ائله هئی دئییرسن: - فراستیمیز
چاتیشمیر، آغیللی اوْلمالیق بیز.
سن آغیل دئینده نه‌یی دئییر سن؟
منی اه‌ین آغلی ایسته میرم من.

همیشه دانیشدیق یئرلی - یاتاقلی
نییه آزالمادی بیر دریا دردیم؟
بیزی احتیاطا چاغیران آغلی
بیر چیمدیک غئیرته ده‌ییشدیره ردیم.

غئیرت آزادلیق دیر، بو آمال اوچون
غئیرت آددیملاییر یئر کوٚره سینی.
غئیرت دیر ده‌ییشب یاردان بوگون
دونیانین سیاسی حریطه سینی

قوْی آغیل، غئیرتین گئتسین دالینجا،
قوْی یدک اوْلماسین آغیلا غئیرت
آغلیمیز غئیرت دن گئری قالینجا
دؤنور افسانه‌یه، ناغیلا غئیرت.

ائل دئیب: آغیللی فیکیر لشینجه،
دلی ووُروب کئچدی چایی بیر آندا.*
دی گؤره‌ک نئیله دی آغیللی حمزه
دلی لر هوْی دئیب جبهه یاراندا؟

دلی لیک ایسترم آغیللی باشدان،
قار یاغار سوْیوق دور اوْنون تدبیری
دلی باش آتش دیر، اوْ کئچر داشدان،
شوُملار داش دؤزومو، اریدر صبری

آغیل، آغیل دئین باش ناغیل لارین
دالیندا همیشه قوْرخو گیزلنر.
دونیادا آچیلان بوٚتون یوْل لارین

آوولی غئیرت دیر، آخیری ظفر.
بیزه غئیرت گرک، بیزه اؤد گرک،
اؤلو مه گئتمه‌یه ایستعداد گرک.

۱۹۸۵ * آتاسؤزی

دئییل می

عؤمور باشدان - باشا، بئشیکدن قبره
حیاتین سئوینجی، غمی دئییل می؟
اؤلوم بیر عؤمورلوک اضطراب لارین
آغرینین، آجینین جمعی دئییل می؟

معنوی دونیایا قالخیب اوُجالماق
قانادلی دوُیغویا قسمت دیر آنجاق.
بئله ایسه، عؤموردن، گوٚندن کام آلماق
هر کسین آرزوسو، کامی دئییل می؟

آیاقلار آلتیندا یئر اؤلدو تاپداق،
سیررینی، مغزینی بیلمه‌دیک آنجاق.
تاپداق ائتدیییمیز بو قارا تؤرپاق
ابدی منزلین دامی دئییل می؟

دامیمیز اوٚستونده گزر، هئی گزر
هره اؤز قلبینجه بیر منزیل بزر.

توْرپاغی سوْرماقدان ائتمه‌دیک حذر،
بودا آغلیمیزین کمی دئییل می؟
اوْته‌ری منزیل ده قدر حوْکم ائدر،
کیمیمیز بال ایچر، کیمیمیز زهر،
ابدی منزیل ده هامی - بیر نفر،
بیر نفر اوْزوده هامی دئییل می؟

یسنتوکی (شمالی قفقازیا) ۱۹۸۶

هاراگئدیر؟

طبیعتین سوٚموگونه دیره‌ندیک،
ایلیینی سوْراسییق، سوْراسی.
الیمیزله بوآنامیز توْرپاغین
داغلانمامیش گؤره‌ن قالدی هاراسی؟

طبیعته انسان کیمی گوٚنو یوْخ،
ظوٚلمیمیزدن روٚزگاری یوْخ، گوٚنو یوْخ.
بو دونیانین اوولی یوْخ، سوْنو یوْخ،
وار اوْلارمی یوْخلا یوْخون آراسی؟

طالع بیزیم قصدیمیزه گوٚلورکن،
دوْغاناقدان کئچه بیلمز بو اوْرکن.
توْرپاغیندا اوْلدویونی بیلیرکن،
سؤز قالمادی بو دونیادان سوْراسی.

انسان اوْغلو قازاناندا اوُدوزار،
قده‌رینه یازیلانی کیم پوْزار؟
بو دونیانین مین صیفتی، رنگی وار،
قسمتیمیز آغیندان چوْخ قاراسی!

یارانیشدان بیز ائولادیق، اوْ آنا.
بو ستمی نئجه قییدیق بیز اوْنا؟
هارا گئدیر اوْ فیرلانا، فیرلانا،
سینه سینده چالین - چارپاز یاراسی؟

۱۹۸۶

چاشیب منیم کیمی...

کیمین سه عذابی، فلاکتیمیش
سعادت قوُشونون یئمی، سن دئمه.
اوْنون دا سوْنو وار، غمله قوُرتاریر
هرگوُنون، هر آیین دمی، سن دئمه
اؤلومه گئدیریک دوْغولان آندا،
ائله بیل ترسینه دؤنیر زاماندا.
نه‌یین سه ایزینه دوُشوب تاپاندا
ایتیر بو دونیانین جمعی، سن دئمه.

هامی ائله بیلیر بیر اوْ، بئش منم.
هر یئرده، هر زامان آنجاق باش منم.

ائله بیلیردیم کی، تک چاش - باش منم.
چاشیب منیم کیمی، هامی، سن دئمه.

کؤچیب رؤیالارا اوٚمیدلریمیز،
ده‌ییشیب یئرینی خئییر - شریمیز.
واللاه، اؤزوموزو اونوتموشوق بیز،
اوُچوب آغلیمیزین دامی، سن دئمه.

ائنیشین آردی دیر هر دیک، هر یوْخوش ،
توفان دئدیگیمیز سوٚکوت دان قوْپموش .
آتالار دوٚز دئیب ترس قوْیولوبموش
بینه دن دونیانین هیمی، سن دئمه.

۱۹۸۶

گئن دوٚشه

آچامادیم بیر قاپینی عذاب سیز،
هئچ اوْلمادی کدر مندن گئن دوٚشه.
عؤمروم بوْیو بیر دیله‌یه جان آتدیم؛
سوٚلادیغیم سوٚنبولومه دن دوٚشه .

کئچدیم نئچه دوْلانباجدان، دوْلایدان،
سئچیلمه دی گوٚن هفته‌دن، ایل آیدان.
باغیریرام، ایچیمده‌کی هارایدان؟
بُوز باغلایان کؤنول‌لره اوُن دوٚشه.

ایندی داها دؤیوشورم دؤزومله،
اؤز الیمله اؤزومه دیر بو حمله
دؤزوم بیتدی، قوْرخورام کی، اؤزومله
قده ریمین آراسینا قان دوٚشه.

قان قوْخویور زمانه نین یئل‌لری.
قوُم گتیریر، لیل گتیریر سئل‌لری .
نئیله ییرم، غم مؤهورلو ایل‌لری
قسمتیمه گؤزله دیییم آن دوٚشه.

اؤز یوْلونو هئچ آزمادی بو گردیش.
زمیم ياندی، تاخیلیمی بیچمه میش.
نه اوْلارکی بو دونیادان کؤچمه میش
منیم حسرت قوزئییمه گوٚن دوٚشه.

۱۹۸۶

آمان هئی

سئوگیم منه قاناد وئردی، اوُچوردو.
من اؤزوم دن یُوخارییام، آمان هئی .
سن قلبیمده قلبیم کیمی ووُرماسان،
بوٚتوو دئییل، من یارییام، آمان هئی.

اؤز الیمله مؤهور له نیر گوٚن به گوٚن

اؤز الیمله باغلادیغیم بو دوٚگون.
ایلجینی غیب ائله ین بیرعؤمرون
قضا ووٚران قاتارییام، آمان هئی.

نیشان آلدیم، من هدفی گؤرمه دیم .
ضرر گؤردوم، بیریوْل نفعی گؤرمه دیم.
اؤز حسّیمدن اوْ طرفی گؤرمه دیم.
اؤز- اؤزومون چپرییم، آمان هئی.

سن یوْخسان سا... من بیر هئچم، هده‌رم.
سنین ایچون بیر طالعم، قده‌رم.
سئوگیم قدر، محبتیم قده‌رم،
من اؤزومون اینکارییام آمان هئی .

۱۹۸۵

اؤز- اؤزونو آشمادیر

حیات - باشدان آیاغا،
دوْغومدور، دوْلاشمادیر.
عؤمور یوْلو- اؤزونله
ووُروشدور، دالاشمادیر.

یؤرولدوق زامان - زامان
بو وورو‌شدان بو قالدان.

عؤمور یوْلو - مجهولدان
معلوما یوْل آچمادیر.
عؤمور یوْلو قارا، آغ،
چوْخ چتیندیر باش آچماق.
گاه اوْزونله باریشماق
گاه اوْزوندن قاچمادیر.

آرتدیقجا گوْنا[7] هیمیز،
بیزی یاخدی آهیمیز.
عشق دیر پناهیمیز
عشق - اوْزونو آشمادیر.

۱۹۸۶

ائلچییم

قسمتیمین اوْغروسویام، دوْغروسو،
ظاهیرده سه من "توْخانام"، "آلچییام"
بارماغیمی یالامادیم بال توْتوب ،
باشقاسینا بال پایلایان بالچییام.
الینده‌یم، من توْتولموش اوْو کیمی ،
شیشه‌ده‌یر منیم جانیم دیو کیمی
سن چئویردین طالعیمه سئوگیمی
من طالعین یئده‌ینده یوْلچویام .

بو دونیادان خوْش بیر صیفت، اوٚز اوُمدوم،
جان یانقیمی یئلپیک‌له‌ین سؤز اومدوم.
اؤنومده‌کی سعادته گؤز یوُمدوم،
صاباحیما مین فال آچان فالچییام.

بیر عشق ایله من دوٚشموشم یوْللارا،
نیّت هارا، منزیل هارا، یوْل هارا؟
ایچیمده دیر گئجه، گوٚندوز ،آغ قارا،
اؤز آغیمدان اؤز قاراما ائلچییم.

۱۹۸۶

کؤهنه دردله من

ایچدیم بیر نفسه، یوُموب گؤزومو
عؤمرون باده‌سینی قوُرتا- قوُرتلا من.
بیر واخت دئیردیم. کی اؤلوم اُوزاقدیر،
بلکه قیامته قالدیم قوُردلا من.

سئوگیمدن اؤزومه بیر قالا قوُردوم.
عؤمرو بو قالادا من باشا وؤردوم.
دونیانی اؤزومه حارام بوُیوردوم.
یاشادیم حیاتی تک بیر شرطله من.

بو یئرده کلفیم یامان دوْلاشدی،

غرض زوُرنا چالدی، اینام گوٚل آچدی،
نئینیم، اوٚره ییمه شوٚبهه یوْل آچدی،
باجارا بیلمه دیم اوْ نامردله من.

گؤیون یرتیق یئری دوٚشدو باشیما،
سوْیوق سو قاتدیلار ایستی آشیما،
هرگون بیر تزه درد چیخدی قارشیما،
بیرگئجه یاتمادیم اسکی درد له من.

۱۹۸۵

قاتارلاردا گئجه‌لر

حسرتینی ایچینده بوْغان غریب‌لرکیمی
یامان حوٚزون‌لو اوْلار واغزال‌لاردا گئجه‌لر.
سببی بیلینمه‌ین دوُمانلی کدرکیمی
غریب لیک کیمسه سیز لیک واغزال‌لاردا گئجه لر.

بوردا حیات ائله بیل
دوٚشونور درین – درین.
واغزال‌لار ساحیلی دیر شهر دنیزلرینین.
شهر بوُردا قوُرتاریر،
شهر بوُردان باشلانیر.
کدر بوُردا قوُرتاریر،کدر بوُردان باشلانیز.
اوُزاقداکی قاتارین اسرارانگیز فیت سسی

آیریلیغین

حسرتین

غم چیله‌ین نغمه‌سی!

اؤزگه دونیادان گلیر ائله بیل کی قاتارلار،

بیزه تانیش اوْلمایان کؤهنه سرنشین لری،

کئچیب کنددن، شهردن سوْن مقصده چاتارلار.

نه دیر گؤره‌ن، قاتارین سوْن منزیلی، سوْن یوْلو،

اوْردا، بوُردا گئجه‌لر...

واغزال داکی یوْلچولار، یوُخولو گؤزلریله

ساییب دقیقه‌لری،

رقملری هؤججه‌لر.

هر کس اؤز قاتارینی – طالعینی گؤزله ییب

واغزال‌لاردا گئجه‌لر.

گؤزوموزده آرزوموز، کؤنلوموزده کامیمیز،

عؤمور قاتار لاریندا یوْل گئدیریک هامیمیز.

اؤنوموزه گاه یئشیل،

گاه دا آل ایشیق چیخیر.

بو دوْلایلی یوْل‌لاردا

کیمی یوُخولو چیخیر،

کیمی ده اوْیاق چیخیر.

اؤچور، طالع‌لر اؤچور،

قاتاردا...

سرنشین‌لر

طالع لردن خبرسیز
ایله‌شیب اؤز یئرینده...
کیمی دوٚشور،
آدی دا، عنوانی دا بیلینن
پایتخت شهرلرینده،
کیمی دوٚشور،
تانینماز یاریم دایاناجاقدا.
کیمینی گوٚل - چیچکله
هله قارشیلایان وار.
کیمینین نه گئتدییی،
نه گلدییی دوُیولار.
یوْل گئدیریک قاتاردا
قاتارلار قاتار - قاتار.
کیمی اؤز آرزوسونا
تامام چاتار،
تام چاتار.
کیمی یاریمچیق چاتار...
یاتا بیلمز،
اسنه‌یر واغزال‌لاردا گئجه‌لر.
عؤمورلر، منزیلینی گؤزله‌ین یوْلچو کیمی
قاتارلاردا گئجه‌لر

۱۹۷۱

تابوت گئدیر

تابوت گئدیر آغ آوتاموبیلده،
تابوت گئدیر، آردینجا گئدن یوْخ
- سیزلرده بوعادت می؟
دئیه تئز خبر آلدیم.
- یوْخ، یوْخ! - دئدی.
- بس بیرجه نفر تابوتون آردینجا نه‌دن یوْخ؟
واختیندا یا ائرکن
انسانی بو دونیادان اوْ دونیایا کؤچرکن
دونیا قاپیسیندان یوْلا سالماق اوٚچون ایندی،
بیر دوْستو، بیر همکاری، قوْهوم - قارداشی یوْخ مو؟
تابوتینا هئچ گیرمه‌دی بیرکس،
افسوس! دئیه آردینجا اوْنون سپمک ایچون بس،
گؤزلرده مگر گؤز یاشی یوْخ مو؟
انسان گئدیر، انسان،
انسان بو جهاندان.
دوٚرسون تله‌سنلر،
حوْرمتله قوْی اوْتسون
تابوتون اوْنوندن،
هر بیرکس اوٚچون وار آخیردا بو گوٚندن.
دوْستوم دئدی: - قانون اوْخویور هر شئیه مئیدان.
عادت‌لری محوایله میشیک قانون آدیندان.
عادت‌لری عصرین اوْدو یاندیردی، داغ ائتدی.

تابوتلارین آردینجا دوْشوب گئتمه‌یی قانون
چوْخدان یاساق ائتدی.
- نیچین؟
دئدی: - یوْللاردان اگر ایزدیهام اوْتسه
در حال حرکت قایداسی آلت - اوْست اوْلار، البت
دهشت، بو دا دهشت!
انسان اگر انسانلیق اوچون بوْرج اوْدئییرسه،
عنوانی گئدر -گلمز اوْلان انسان اوْنونده
انسان باش اییرسه،
قانون دا سوْکوت ائتمه‌لی !
قانون نه دئمک دیر؟
قانون اوْزو - انسانلیق اوچون بوْرج اوْدمک دیر!
انسانلیقین اوْز قایداسی آلت - اوْست اوْلونورسا،
دوْزمک!
بونه دوْزمک ؟
قانون و نیظام نامینه ایواه!
انسانلیقین اوْز قایدالاریندان می‌ال اوْزمک؟
نئیچین ده چیبین‌لرده دئییل، آوتاموبیلده
گئتسین بو جهاندان
اشیا کیمی انسان؟
بس هاردا قالیب دیر اوْره‌ک، انسان؟
سئوگیله گلیر بیلمه‌دن انسان بوجاهانا؛
سئوگیله ده گئتسین بو جاهاندان گرک انسان.

تابوت گئده بیلمز تکر اوْستونده دایان، دوُر!
من گؤردوم اوْنوچیییینیمه آلماق منه بوْرجدور.
انسان بدن یندن جؤجریب آیریلیر انسان،
قوْی چیینیمیز اوْستونده ده گئتسین بوجاهاندان.

یوْللار ها میسی سوْن یوْلا اوْز توُتموش ایکن، سن
یوْل قایدالاریندان دانیشب سؤز اوُیودورسن...
قانون نه‌یه لازم، اوْ، اوْره‌ک قصدینه دُورسا-
انسانلیقی قصدن اوُنودورسا؟
قانون نه‌یه لازم، اوْ اوْد آلمیرسا اوْره‌کدن؟
اوْ جؤجرمیرسه دیلکدن؟

قانون اوْزو قانون سیز اوْلار نغمه‌تک هرگاه
قاینانماسا قلبده، اوْ آلولانماسا دیل‌ده.
تابوت گئدیر آغ آوتا موبیلده
تابوت دئییل،
انسالیق، عدالت گئدیر آغ آوتاموبیلده.

غربی برلین، ۱۹۷۲

شاعیرلر

شاعیره هئیکل‌لر قوْیولان زامان،
دئییر لر، اوْنا باخ نه بختیارمیش.
آنجاق دئمیرلرکی، من یاشایارکن،

او اوْز سینه‌سینی ماسایا گرمیش

اوْ کئچیب جانیندان عؤمره قییاندا
سنین نشئه‌لرین آشیب - داشیردی.
اوْکی یاشامیردی سن یاشایاندا،
سنین یئرینه‌ده اوْ آلیشیردی .

دریانین دیبیندن چیخاریلمامیش
تانیماق موٚمکون مو مرجانی، دوٚرّو؟
سن حسد آپارما اوْ داش هئیکله،
عؤموردن سوْنرا دیر اوْ داشین عؤمرو.

شاعیرلر، شاعیرلر، بیرجه سؤز اوٚسته
صوٚبحه‌دک یاخدینیز اوٚره یینیری.
سیزی گؤرمه دیلر هئچ واخت دیز اوٚسته،
قریبه یارادئیب طبیعت سیزی!

هامیدان گنج یاتیب، قالخدینیز ائرکن،
آغاردی دان یئری گؤزلرینیز ده.
مین عذاب چکدینیز سیز یاشایارکن،
اوْلوب یاشادینیز سؤزلرینیز ده.

زاماندان - زامانا مسلک ینیزی

کئچیریب یاشاتدی نغمه لرینیز.
عادی بیر جوجوق دا آلدادار سیزی
خیال دونیاسیندا یاشادینیز سیز.

بیر کام آلمادینیز سیزکی دوْیونجا،
سیزه خوشبخت دئین تانیمیر سیزی
هئچ کس چکه بیلمز عؤمرو بوْیونجا
سیزین بیرجه گوٚنده چکدیيینیزی.

دونیانین الیندن داد چکن زامان
خیال کؤلگه‌سینده دالدالاندینیز.
شاهلارین، چارلارین سارایلاریندان
آلچاق داخمالاری اوُجا ساندینیز.

اؤلوم دن، سوٚرگون دن قوْرخماییب اصلا
یانیب اؤزونوزو اوْدا آتدینیز.
اوٚره‌ک قانینیزلا آمالینیزلا
زیندان لارکوٚنجونده سؤز یاراتدینیز.

تعقیب له گلدینیز دائم دؤش - دؤشه،
یوْلونوز حق یوْلو، حقیقت یوْلو.
بودا قریبه دیر،
سیزین همیشه

جیبینیز بۆش اۏلدو، قلبینیز دۏلو.

سؤزونوز، قصدینیز چیخدی سیناقدان.
اۆتوب حق نغمه‌سی، حق اۏلدونوز سیز.
یاشاماق نامینه کئچمه‌ییب حاقدان،
انالحق سؤیله‌ییب سؤیولدونوز سیز.
لاغ ائدیب گۆلنده حاققا یالانلار
سیزده زمانه‌یه، دۆوره گۆلدونوز.
گاه گیزلی، خلوتی، گاه آچیق - آشکار،
گاهدا دۆئل‌لرده اۏلدورولدونوز.

دونیانی گزدینیز سیز اویماق - اویماق،
فرحین ایچینده غم گۆردونوز سیز.
عادی قاریشقایا قییماییب، آنجاق
بعضاً اۆزونوزو اۏلدوردونوز سیز.

سیزیندیر دونیانین سینه داغ‌لاری،
بو داغ‌لار ایچینده کاما چاتدینیز.
سیز هئی یانا - یانا قارانلیق‌لاری،
کۆنول اۏدونوزلا ایشقلاتدینیز.

ظالیم ظۆلمونده ده ناشیدیر، ناشی،
آخی، عذاب دان دا ذۏق آلدینیز سیز.

ظالیم‌لار، جاهیل‌لر هر آددیم باشی
سیزی آلچاتدیقجا اوُجالدینیز سیز.
سانمایین اؤزومو سانیرام یقین
بئله شاعیرلرین جرگه سینده...

یوْخ!
آخی منیم کیمی شاعیرجیک لرین
ایلهامی آز اوْلار، ادّعاسی چوخ!
شاعیر - فیکیرلرین چیرپینان سئلی،
شاعیر- حقیقتین مغنّی سیدیر.
شاعیر- طبیعتین دانیشان دیلی،
شاعیر- جمعیّتین عصیان سسیدیر.

شاعیر- زمانه‌نین، عصرین وجدانی،
شاعیر - تاریخ‌لرین شرفی، شأنی.
شاعیر - بودونیایا زامانین سؤزو،
شاعیر - حقیقتین، حاقّین گؤزگوسو.
بوٚتون میللت لری سیز آنلارسینیز.
سیزسینیز اوٚره کدن سئون اوْنلاری.
وطنه گلینجه، مجنونلار سینیز
وطن مجنون‌لاری، ائل مجنون‌لاری.

مجنونلیق گؤزل دیر!
بونه دیر؟ دئیه

هر جاهیل آنلاماز بو اوْلویّتی.
یازیق اوْکسه کی، یوْخدور بیر شئییه
نه سوْن‌سوز نیفرتی، نه محبتّی!

یوْخدور بئله‌سنین مسلکی، یوْلو،
قلبی احتیاطدان چیلیک - چیلیک دیر.
دوْشمنین نیفرتی دییل قوْرخولو،
دوْستون سوْیوقلوغو دوْشمن چیلیک دیر.
بعضاً یخیلدینیز،
آنجاق چلیک دن
کوْمک اوُمما دینیز آغیر گوْن ده ده
همیشه قاچدینیز بیگانه لیک دن،
اوْره کله اوْلدونوز سیز اوْلن ده ده

۱۹۶۹

سوْکوتو یازا بیلن

ایچیمده کی سوکوتو - اوْ سس‌سیز قیشقیریقی
کیم ائشیدیر؟
من اوْزوم...
جوابی تاپیلمایان سوْرقولار دوْزوم، دوْزوم.
بوْتون سوْال‌لاریمی بوْکه‌رک سوْکوتوما
گله‌جه‌یه آتمیشام.
اوْنون دوْشدویو یئرده هر آرزوما چاتمیشام.

بئله سوٚکوت ناله‌دی، قیشقیریقدی، هارایدی...
سوٚکوتو یازا بیلن ماقنیتافوْن، اوْلایدی...

۱۹۷۸

□

عؤمور یوْلوم - ایچیمده کی ووُروش‌لاریم.
مؤباریزه‌م - طالع ایله یاریش‌لاریم.
کاش اوْنلاری پوْزان اوْلا!

توُتوشموشام، چاخماق یوْخدور آلیشماغا
قایناییرام، تپریم یوْخ، نه جوْشماغا، نه داشماغا
اوٚره‌ییمین سؤزلرینی اوْبا - اوْبا دانیشماغا
دده قوُرقود تمثالیندا اوْزان اوْلا،
بیر قریبه یوُخو گؤردوم، ایسته‌ییمجه یوْزان اوْلا!

۱۹۷۷

قیزیما

(قیزیم گوٚلزارین دوٚیونوندن بیر قدر سوْنرا یازیلمیشدیر.)

گلیرسن، گئدیرسن...
گؤزوم اوٚزوندن،
بیلمیرسن نه سؤرور، نه دئییر آتان.
اوٚزوندن، گؤزوندن،

هر بیر سؤزوندن
قلبینی اوُخوماق ایسته‌ییر آتان.
گلیرسن، گئدیرسن... هئچ نه سؤرمورام
باخیش‌لار دانیشیر، باخیش‌لار آنجاق
بیلمک ایسته‌ییرم، آمنیم بالام،
سنی ایسیدیرمی قوْندغون بوُداق؟

قیناما، بلدم من بو حیاتا،
کیم چرخی گئرییه دؤندره بیلمیش؟
ائولادا قیزیلدان تاخت وئره‌ر آتا،
قیزیل دان بختینی کیم وئره بیلمیش؟

گلیرسن، گئدیرسن.
ده‌ییشمیش بیزیم
سؤزوموز، سوْرقوموز...
بوسن،
بودا من.
ائله گلیرسن کی، ائله بیل قیزیم،
بوائوده دوْغولوب بؤیومه میسن.

بیر آز یاد اوْلموسان،
بیر آز اوُتانجاق.
اَوول کی ارکینی ایسترم یئنه.

گلنده قوْناق سان، گئدنده قوْناق
نه‌تئز اؤزگه‌لشدی بو اوْجاق سنه؟
سنین خیصلتین ده نئجه ده‌ییشدی،
دئمه گیلئیلییم، یوْخ، یوْخ، شادام من.
سئوکی، سئویله‌سن...
بیزیم کی کئچدی،
ایندی سنین اوٚچون ناراحاتام من
قوْرو هر لکه دن محبّتینی،
هر یئرده،
همیشه
هرزامان، قیزیم.
آرخان - آتان ائوی...
سعادتینی
یالنیز ار ائوینده تاپاسان قیزیم.

۱۹۷۸

قاراباغ آتی

۱۹۵۶ نجی ایلده انگیلتره کرالیچه‌سینه قاراباغ
آتی - زامان هدیه گؤندریلمیشدی.

جیدیر دوٚزو...
سینه‌سینده آت اوْیناقلار،
جیدیر دوٚزو

ایگیت لیگین آراییشی
اوٚستونده ده نال لپیری مؤهور باغلار.
قاراباغین جینس آت‌لاری
هنریمین کیشنرتیسی،
توٚپپوزلارین گوٚرولتوسو،
قیلینج لارین پاریلتیسی،
نئشتر سسی!
قاراباغین کوٚرن آتی
دؤیوشلرده آرخاسیدیر
کوٚراغلونون،
بایاندوٚرون.
جیلوونو گمیردی می!
هنرینیز وارسا اگر اوٚ قیزمامیش،
قامچیلارین هده‌سینه دایاندیرین.
کیشنه‌دی می‌اوٚ اوٚچاجاق
کیشنرتیسی - قانادلاری!
قامچی ووٚرما!
قامچی یوٚلا گتیره‌رمی جینس آت‌لاری؟
زامان کئچدی،
زمانم ده قیرآت، دوٚرآت - زامان اوٚلدو.
ایگیت لیگی کیتاب‌لارا کوٚچورولدو.
یادداش‌لاردا اوٚنودولدو.
"زامان" آتیم آمان آتیم!

آوتاموبیل زامانیندا
نییه آخی سنین آدین زامان اوْلدو؟
گئرییه می دؤندو زامان،
مگر راکت - کامان اوْلدو؟
قیرآت، دوُرآت
ایندی نه دیر؟

اکزوتیکا، اکسپونات!

دؤوروموز ده نه دئمک دیر
کرال یادا کرالیچه؟
اوْز اَوول کی حؤکمونده‌می
بوگوٚن یئنه
بریتانییادا کرالیچه؟

کرالیچه الیزاوتا
یئللندیکجه
آراسیندا گؤیون، یئرین،
نفس آلیر هاواسیلا
اوْتوب کئچن طمطراقلی عصرلرین.
اوْ بینمیر
آسفالت اوٚسته قوُش تک سوٚزن ماشین لاری،
گؤیده گزن ماشین لاری
ایسته ییرکی
عصرین دلی سوٚرعتینی اوُنودا اوْ،
کئچن عصرین دوُیغولارا سیغال چکن

آهنگینه دم توتا اۏ.
کارئتادا سئیره چیخیر،
آت ساخلاییر
اۏ دوۘنه‌نین اۏلوسونو
کفن لمک عوضینه
صاباحینین کؤرپه‌سی تک قوْنداقلاییر.
اۏز کؤکونه قاییتماق‌لا
گۆمان ائدیر
اۏز عصرینی قاباقلاییر.
اکزوتیکا ووُرغونو دور
کرالیچه الیزاوتا.
سییاحته چیخان زامان
قامچی ووُرماز اوْ هر آتا!
مئیبل سالیب قاراباغ‌دان
تحفه کیمی گتیریلن
کهر آتا!
"زامان" یاتمیر اییه، ساپا،
دیرک اوْلوب کیشنرتیسی یئره گؤیه.
نه قامچییا بوْیون اییر، نه هده‌یه.
اوْ گمیریر جیلوونو،
کرالیچه سئیر ائله‌ییر گئن‌دن اوْنو،
آیاق‌لاری ائشیر یئری،
یاخین قوْیمور هنده‌وره مئهترلری.

نه ائتمه‌لی؟
گلیر بیربیر
جیدیر لاردا آد قازانان
رکوْرد ووٚران مینیجیلر.
نه فایداسی،
اوْ رام اوْلمور.
کرالیچه آرام اوْلمور،
غضب‌له‌نیر:
- بریتانییادا یوْخ مو مگر
بیرجه کیشی، -
رام ایله‌یه بو اوْلموشو؟
کرالیچا یانا- یانا
باخیر اوْنا
جئیران کیمی دوٚروشونا،
حیرص‌له یئری ائشمه‌سینه،
حئیران قالیر
کیشنه‌ینده گوٚر سسینه.
آت دؤیورکی ،
گؤزلییی حئیران قوْیوب
ماتدیم - ماتدیم باخان‌لاری،
نئچه - نئچه یاریش‌لاردان
غلبه‌یله چیخان‌لاری.
بئله حئیران باخیش‌لاردان

اوْ ایره‌نیر،

ایسته‌ییرکی،
بئلینده‌کی
اوْنون جئیران حوٚسنونه یوْخ،
قاچیشینا،
یوٚروشونه حئیران قالا.
ایسته‌ییرکی،
آیاقینین آلتینداکی
بوْیودویو توْرپاق اوْلا
ایسته‌ییرکی ،
بئلینده‌کی
یاریش‌لاردا نمر آلان جوْکی دئییل.
ووٚروش‌لاردا ظفر چالان
ایگیت اوْلسون!
ایسته‌ییر کی،
یویه نینی گمیرنده
جیلوونو چکیب ییغان
ایگیت اوْلسون
ایسته ییرکی
صاحیبی ده
آتیلمایا بئلدن بئله.
کیشنه‌ینده
صاحیبی ده

کیشنرتیه جاواب وئره
کؤراوغلونون نعره سیله.
اوْ بئلینده کرالیچه غمزه‌سی یوْخ
ووُروش ایستر، هوٚنر ایستر.
اوْ، بئلینده
آینالیلی هجر ایستر.
گوٚنلر کئچدی، آیلار اوْتدو،
قاراباغین کوْهلنینه
قیش‌دا کیشمیش،
یازدا یاشیل اوْت وئردیلر.
سحر- سحر
چمنلرده گزدیردیلر،
اوْ یئمه‌دی - اوْ ایچمه‌دی.
قیزیل یوین لاقیلدادی چنه سینده،
دوْلاندیقجا یاد توْرپاغین سینه سینده
آریقلادی اوْ گوٚن به گوٚن
خیفّتینی چکیردی آت
شاه بوُلاغین
جیدیر دوٚزون
اوٚره‌یینده
ساری داغدان یئنن داشین
سسی دیندی
گؤزلرینده

داش آلتینین آغ سوُلاری
گیله لندی

اوْ دؤزمه‌دی
یوْخ دؤزمه‌دی
بوخیفّت ده چوْخ حکمت‌وار.
یاد اقلیمه دؤزه بیلمز
اؤز- اؤزونو آتمییانلارا!

شکی، ۱۹۷۶

□

من دونیانین بیر پاراسی
بیر پارچاسی، قطعه سییم.
بیرجه یئرده اؤلوب آنجاق
مین - مین یئرده بیته سییم.
من بیلیرم قدرتیمی؛
اؤز - اؤزومو اؤته سییم.
عقیده‌مین گوُر سسینی،
قانادلانماق هوه‌سینی،
اوُره ییمین نغمه سینی
چوْخ اؤتموشم، اؤته سییم.
من بیلیرم قدرتیمی
اؤزومودە اؤته سییم
"گونش بایراق، گؤی‌لر چادیر"،*
آرزو منه گئندن باخیر،

نئجه اوْلسا اوول – آخیر
من اوْنادا یئته‌سییم
من بیلیرم قدرتیمی:
اوْز – اوْزومو اوْته سییم.

* بوجومله اوْرهان یازیتلاریندان آلینمیشدیر

۱۹۷۸

آی گیدی دونیا!

آتوْم ونیترون بوْمبالاری ایله دونیانی
هده‌له‌ین آمریکا ارتجاچیلارینا*

گؤزومو آچالی بیلدیم، آنلادیم،
انسانی اویودان ده‌ییرمان دئییل
بس نه‌دی دونیا؟
اوْزوندن سوْروشدم، سوْسدو، دینمه‌دی
اسنه‌دی دونیا.
بیزی دینله‌مه‌دی، اوْزو دانیشدی
یانقیسی دانیشدی، گؤزو دانیشدی
دونیانی تاکیدله هده له‌ین‌لر
من، من – دئین‌لر
دونیانین بطنینده آتوْم چیخارتدی.
اوْزونون مالینی اوْزونه ساتدی،

آتۆمون ضربیندن اینله‌دی دونیا.
ایندی ده انسانی دینله دی دونیا.
بس ایندی نئجه‌سن، آی گیدی دونیا.

* قیزیل روس امپریالیزمینین باسکیلی دؤورلرینده بو تیپ اپیقرافلارلا شاعیریمیز مثاژلارینی عمومی ائدیردی.
آنجاق مخاطبینین کیم اوْلدغونو آذربایجانلی اوْخویوجو چوْخ گؤزل آنلاردی

دکتر. احمد. س
۱۹۷۷

کیچیک پنجره

بؤیوک ایسکوچیا شاعیری /. بورنس‌ین دؤغولدوغو
و یاشادیغی ائوین چؤخ کیچیک بیر پنجره سی وار.
چون کی اؤ زامان پنجره نه‌قدر چؤخ و
بؤیوک اؤلاردیسا، ائو صاحبی اؤ قدر چؤخ
وئرگی وئرمه‌لی ایدی.

آییر ماق چتینمیش خئییردن شری،
گوٚنش ایشیغینا وئرگی قوْیولدو
آدام‌لار کیچیلتدی پنجره‌لری،
بالاجا داخمالار ایشیغسیز اوْلدو.

همیشه انسانین حاقّی یئییلمیش
عدالت دئییلمیش ظوٚلمته، ظوٚلمه.
گوٚنشین ایشیغی موٚفته ده‌ییلمیش،
اوْنون‌دا صاحیبی وار ایمیش دئمه.

گوٚنشین ایشیغی باش‌لارا سرگی،
انسان نه‌چکمه‌دی قانون‌دان یانا.
گوٚنش ایشیغینا آلینان وئرگی
خرجلندی جهالت قارانلیغیندا.

قلبی ایشیق ایله دوْلان شاعیرین
قسمتی ائوی تک بیر ظوٚلمت اوْلدو.

آرزوسو آزادلیق اوْلان شاعیرین
قازانجی همیشه اسارت اوْلدو.

کیچیک پنجره‌دن باخدی دونیایا.
بوْتؤولیک یوْخ اوْلدو، بوْلوندو هرشئی
اوْ باخدی گوْنه‌شه، اوْ باخدی آیا،
چرچیوه ایچینده گؤروندو یئر-گؤی

اوْمیدی، آرزوسو قالدی یاریدا،
دوْشدو چرچیوه‌یه آرزولاریدا.
باریتا چئوریلدی اوْره‌یینده کی،
آتشه نه اوْلچو
نه داش، نه چکی؟

دؤیاجاق،
گؤره‌جک
یاناجاق
تکی،
سینه‌ده داش دئییل، بیراوْره‌ک اوْلسون.

زامانین الیندن نه غم‌لریئدی،
یئنه ده دونیادان اوْزو دؤنمه‌دی.
دردینی نغمه‌یه چئویریب دئدی:
- دونیانین دردلری قلبه‌یوْک اوْلسون

آرزولار همیشه ظوٚلمتی یارمیش،
گله‌جک گوٚن‌لره سالام آپارمیش.
گؤز اگر گؤرورسه...
نه فرقی وارمیش.
پنجره یا کیچیک، یا بؤیوک اوْلسون.

،ارا، ۱۹۷۸

دونیانین

باش چیخارماق هم چتین دیر، هم آسان
ابلیسیندن، مله‌ییندن دونیانین
آدم ساتدی بیر بوُغدایا جنّتی،
توْرا دوشدو کله‌ییندن دونیانین.

نه گؤزل دی، اوٚره‌ک گئنیش، سؤز آچیق
یاشامادیم بیر سئودامی یاریمچیق
عذاب آدلی ده‌ییرمان دان نارین چیخ،
کئچه‌جکسن اله‌ییندن دونیانین

آرزوم اوچون بیر مَله‌ین جوٚیوٚردوم،
اوْ تپه‌دن بوتپه‌یه یوٚیوٚردوم.
نییه قوْرخوم کفنیندن؟
نه گؤردوم
بئشیییندن، بله‌ییندن دونیانین؟

ای بختیار، زامان عؤمرو اریدیر،
اوْ دونیایا گئتمه‌میشدن چوٚروٚدور.
آرخاسینجا پالاز کیمی سورودور.
برک یاپیشسان اته‌ییندن دونیانین.

۱۹۷۷

دونیا

یوْلوندا ثابت دیر، آنجاق انسانی
گاه یوْخوشا سالیر، گاه دوٚزه دونیا.
بیر اوٚزو گئجه‌دیر، بیر اوٚزو گوٚندوز،
دایانیب اؤزیله اوٚز- اوٚزه دونیا.

گاه سنی وار سانیر، گاه‌دا یوْخ سانیر
اؤزو اؤز ایچینده گیزلی ساخلانیر.
گاه زارافات ائدیر، گاه آجیقلانیر،
تپه‌دن دیرناغا مؤجیزه دونیا.

اؤزو معمادیر، سؤزو تاپماجا
اوْغول ایسته‌ییرم اوْندان باش آچا.
آهیلا آهیل دیر، قوْجایا قوْجا.
جاوانا گؤرونور تپ تزه دونیا.

بختیار، قدرتین عقله گوٚوندی،
گؤی‌لرین اسراری یئرلره ائندی،

بیر توْک دن آسیلیب طالعی ایندی،
انسان عملینه کاش دؤزه دونیا.

۱۹۷۰

بهانه دیر

دیشلریم توْکولدو، ساچیم آغاردی،
یاشین نه گوْناهی، یاش بهانه دیر.
طالعیم داش آتدی، باشیمی یاردی،
بوْنا داش نئیله سین، داش بهانه دیر.

بعضاً بهاردادا سارالیر یارپاق،
طالعین الینده هر شئی اوْیونجاق،
انسانی اوْلدورن اجل دیر آنجاق،
آزار دا، بئزار دا بوْش بهانه دیر.

لاغ ائتمه بدبخته، گوْلمه ناکاما.
بدبخت جان آتماقلا یئتیشمز-کاما.
بختیمدن قاریاغدی عؤمور باغچاما،
بونا قیش نئیله‌سین، قیش بهانه‌دیر.

من قوزئیلی اوْلدوم، آرزوم گوْنئیلی،
اوْنا چاتامادیم، چالیشدیم خئیلی،
بختیار، بختیندن اوْلدون گیلئیلی،

بودا سنین اوٚچون خوش بهانه دیر.

۱۹۶۵

□

منیم قسمت‌یمدیر آلاتوْرانلیق
گئجه‌یله گوٚندوزون آراسینداییام.
قوْرولور ایچیمده میزان - تره‌زی
او گوْزله بو گوْزون آراسینداییام.

یوْللار آیریجیندا چوْخ تالانمیشام،
فیکیرلر الینده هاچالانمیشام،
تپه‌دن قوْرخموشام، دوٚزو دانمیشام،
ایندی داغلا دوٚزون آراسینداییام.

ایلیشیب قالمیشام غم چالاسیندا،
بیر گوْزل تیلیسمین داش قالاسیندا،
همیشه دهلیزین آستاناسیندا،
باییرلا دهلیزین آراسینداییام.

بختیار سینه‌دن نئچه من کئچیر،
بیری دردلی کئچیر، بیری شن کئچیر،
مفتیللی چپرلر سینه‌مدن کئچیر،
باکیلا تبریزین آراسینداییام.

۱۹۶۹

انسان - گؤیده آی کیمیدیر...

چمن لیک ده گوٚل - چیچه‌یین
ساغ - سؤلوندا علفی وار.
دونیاده هر بدبخت لیبین
هم ضرری، هم نفعی وار.

واخت حاکملر، حاکمیدیر،
حیات وارکن یوْخ کیمیدیر.
بایدان چیخان اوْخ کیمی دیر.
هر عؤمرون اؤز هدفی وار.

اوٚره‌ک ده دیر سؤزون کؤکو،
آییرا بیل توٚک دن توٚکو،
چوْخ آغیر دیر مسلک یوٚکو،
چکه بیلسن شرفی وار.

اوٚره‌ک فیکرین تیلیسمیدیر،
هر قاتی بیر لای کیمی دیر.
انسان گؤیده آی کیمی دیر،
گؤرونمه‌ین طرفی وار.

۱۹۷۸

قارا قوُطو

آمریکا ژورُنالیستی دیوید روُرویک «دوُنن دَیه‌نک بوگوُن قاراقوُطو» مقاله‌سینده گؤستریرکی، آمریکادا آدام‌لاری مطیع روُباطا چئویرمک اوچون هر واسطه‌یه ال آتیرلار.
مرکزی کشفیّات اداره‌سی آدام‌لارین دانیشیغینی یازماق اوچون قارا قوُطولاردان استفاده ائدیر.
مرکزی کشفیّات اداره‌سی دئییلدییینده ک.گ.ب نظرده توُتولموشدور. بوُنون یازیلدیغی تاریخ ده (۱۹۷۵) بونو آچیق دئمک اولمازدی.
* ("لیتراچرنایا قزئتا"، ۱۹۷۵)

روُرویک دئییر:
اوُتوب کئچدی دَیه‌نک‌لر زمانه‌سی.
گلیب چاتدی،
دوُداق‌لاردا، قوُلاق‌لاردا
دؤیه نک‌لر زمانه‌سی.
عینی سؤزلر دوُداق‌لاردا جادار اوُلدو.
قوُلاق‌لاردا قابار اوُلدو.
دئدیلرکی، بیرمئحرابا ال آچمالی،
بیرجیغیرلا داغ آشمالی،
عینی سؤزو ائشیتمه‌لی،
عینی سؤزلر قوُلاق‌لاری دؤیجه‌لدی،

اؤتوب کئچدی دَیه‌نک‌لر زمانه‌سی.
گلیب چاتدی دؤیه‌نک‌لر زمانه سی.
قوُلاغیمیز یاغیر اوْلدو،
اؤتن گوٚن‌لر بو گوٚن‌لردن فاغیر اوْلدو.
دؤیه‌نک‌لر دَیه‌نک دن آغیر اوْلدو.
کوٚچه‌لرده،
منزیل لرده،
هوْتل‌لر ده: قاراقوُطو
فیکیر لرین
آرزولارین دار تابوتو!
اوْرا گئتمه، گئرییه دؤن: قارا قوُطو!
کیبریت بوْیدا ماقنیتافون: قارا قوُطو!
اؤز دوْغماجا منزیلینده
اوٚره‌یینی دانیشدیرما سن دیلینده!

ریاسته قالخان‌لارین
چیرکابینا بُولاشارسان

اؤزدیلیندن دوْلاشارسان!
هر شهرده، هر اوْتاق‌دا،
اوْ بُوجاق دا، بو بُوجاق دا

ایزلر سنی قاراقوُطو!

فیکیرلرین، آرزو لارین دار تابوتو!
سنین حاقّین: قوُطولاردیر.
حاقّ اؤنونده اییل،

ایبل!

تک اۇزون مو؟ خئیر، خئیرا!
بئینین ده‌کی فیکیرلر ده،
قلبین ده‌کی دۇیغولاردا

سنین دئییل،
سنین دئییل!

بسدی بۏتون مملکتی
قوُطولارین واهیمه‌سی.
اوٚره‌ک‌لرده دۏغولمامیش

تئز بۏغولدو

فیکیرلری گوٚلله‌له‌یب
خیال‌لاری اۏلدوردولر،
توٚکولمه دی آنجاق قانی.
دوٚشونه‌نین یانان قلبی:
فیکیرلرین قبریستانی !
بیر اوٚره‌ک‌ده یوٚز - یوٚز قبیرا!
کیمه وئرک باش ساغلیغی؟
اۏلنلرین صاحیبی یۏخ!
بیز ایشیغلی فیکیر لیلر،
بیر فیکیرسیز، عقیده‌سیز

قوُلبچه‌یه قوُل اۏلموشوق!

باخین بیزه، گوُرون بیزی،
نه گوٚنده ییک

هئچ بیلمیریک، نه مسلک ده،
نه‌دینده ییک.

بیز هامیمیز
کیبریت بؤیدا
قوٚطولارین ایچینده ییک

۱۹۷۵

یاخشی کی بیلمیریک

ایمکانین حدّینی بیلسه‌ده انسان
خیالا، آرزویا یئنه تشنه دیر.
بیزی یوٚخولاردا کاما چاتدیران،
آرزونو گوٚلدورن یوٚخولار نه دیر؟

سوٚن سؤز آرزولارلا خیال تن اوٚلسا
اوٚ شیرین اوٚلمازدی یوٚخولار کیمی.
یؤوخولار همیشه اگر چین اوٚلسا
یاشاماق انسانی بئزدیرمزدیمی؟

عؤمروموز بؤیونجا، خئییردن، شردن
کؤنول، بیر مؤجیزه گؤزله‌ییر نسه.
یاشاماق، عذابه دؤنردی،
هردن
خیالا گلن‌لر باشا گلمه‌سه.

خیال - قۆوولدوقجا قاچان بیرپری
بعضاً کوٚل اوٚفورور گۆزلریمیزه.
آلیب الیمیزدن نقد گۆن‌لری
نیسیه گله‌جه‌یی بخش ائدیر بیزه.

آل الوان بۆیالی دوٚشونجه لردن
بعضاً یۆل سالیریق تۆی - دوٚیون‌لره.
قانادلی، قانادسیز یوخولار بعضاً
شکر دامجی‌لاییر آجی گوٚن‌لره.
یوٌخولار قۆینوندان قۆل آچیب قۆناق
آرزو گولشنین چیچک لیگینه
بوکی گوٚناه دئییل... بعضاً آلداناق
شیرین یوٌخولارین گرچک لیگینه.

اوٚره‌ک ده دۆغولان سیرلی بیر سِسه
اوٌیوروق...
بیلمیریک هاردان دیر بوسس؟
اگر اوٌز یوٌخومدا اوٌچان منمسه
اوٌندا چارپاییدا یاتان کیمدی بس؟

بیز هله بیلمیریک نه‌دیر بو آخین؟ -
دوٌلان، اوٌ طرف دن بوٌشالیر یئنه.
بیزهله بیلمیریک اوٌز دونیامیزین

بو تایینداَ نه‌وار، اوٚ تایینداَ نه؟

چوٚخ شئیی بیلمیریک،
سیرلر قات - با - قات.
بیتمه سین انسانین آرزوسو، دردی.
یاخشی کی، بیلمیریک...
یوٚخسا بو حیات
نئجه عادیلشر، ساده لشردی.

۱۹۸۰ - ۸۱

□

هرعؤمرون سوٚنوندا،
سوٚن آندا یالنیز
نئجه یاشاماغی درک ائدریک بیز.
قانریلیب اوٚلومون آستاناسیندا
بیرده بوٚیلانیریق حیات طرفه.
- باشقا جور یاشاردیم - دییریک اوٚندا -
دونیایا گلسیدیم ایکینجی دفه.

بیزیمله برابر گئدیر توٚرپاغا
عؤمرون زیروه‌سینده دوٚشوندویوموز.
بو جوٚره بیرینه پیچیلداماغا
نه ماجال تاپیریق

نه ایمکان،
نه سؤز.

غئیرت

کیتابلار اؤخودون مکتب بیتیردین،
نئچه معلّیمه امتحان وئردین.
وظیفه تاختینا چیخاندان بری،
گزدین شهرلری، مملکت لری.

گؤرورم، ماشاالله، بؤل ساوادین وار،
هریئردن، هر شئیدن معلوماتین وار.
بؤنلاری بیلمک‌له چؤخ اؤیونمه سن،
خبرین وارمی دیر بس اؤز - اؤزوندن؟ -
اؤز دؤغما کندیندن،
اوز ائل - اؤباندان؟
اصلیندن، کؤکوندن، اؤلو باباندان؟
بؤیوک داهیلری ازبر بیلیرسن.
اؤزگه‌لر اؤنونده چؤخ اییلیرسن.
دئ نئچین؟
بیلیک دن، ساواددان قاباغ
غئیرت ایسته ییرم من سن دن آنجاق.
بیلیک آلینما دیر، بیلییه نه وار
اؤنو زحمت‌له‌ده قازانماق اؤلار،

چتین دیر غئیرتی سعیله قازانماق
اگر مایامیزلا بیر دوٚغولماسا...
واللاه.، بیلیک لرین بیر فایداسی یوْخ
اوْنو خرجلمه‌یه غئیرت اوْلماسا.
آختارما ادادا، گوْزدن سن اوْنو،
سانماکی، اوْ سنین اوْز الینده دیر.
غئیرت پالتار دئییل، گئییه‌سن اوْنو
غئیرت غئیرتلینین عملینده دیر.
آمما غئیرتینین ناقص‌لیین‌دن
شیکایت ائله‌ین گوْرمه‌میشم من.
کاش ائله بیر جهاز کشف ائدیلئیدی
قانداکی غئیرتی اوْلچه بیلیدی.
آندا شرف سیزلر رُتبه‌یه مینمز،
اوْندا عمل اوچون سؤزه نه‌حاجت،
اوْندا اوْز یئرینی توُتاردی هرکس،
قاپیلار دالیندا قالمازدی غئیرت.

یالان دونیا

گاه باشیما تؤمار چکن،
گاه ایلان تک چالان دونیا.
گاه سینه‌مه داغ‌لار چکن
گاه کؤنلومو آلان دونیا.

گاه داغیلان، گاه قوٌرولان،
بعضاً آچان، بعضاً سوْلان،
گلنلری یوْلا سالان،
اؤزو باقی قالان دونیا.

بیر یاندا آت، بیریاندا اوْت،
سوْلو گوٌنش، ساغی بوٌلود.
دوْشانا قاچ، تازیبا توٌت –
دئین کؤهنه فیلان دونیا.

مین رنگی وار، مین دوْنی وار،
نئچه – نئچه اوْیونو وار،
نه اَوولی، نه سوْنو وار،
یالان دونیا، یالان دونیا!

۱۹۸۱

بیرعؤمرون ترجمهٔ - حالی

جرار فیلیپ سؤیا باتدی اؤلمه‌دی
نئچه دفه زهر داددی اؤلمه‌دی .
اؤدا گیردی
ساچلاریندان تؤنقال چاتدی اؤلمه دی.
اؤزونو بئش مرتبه‌لی ائوین
دامیندان آتدی اؤلمه دی،
یاتاغینا راحات یاتدی اؤلدو.

۱۹۸۲

تحقیر

کفگیر،
سطیل
آفتافا،
قازان،
گوٚیوم،
تاس،
سینی...
پیش تاختانین اوٚستونده گؤزله‌ییر موٚشته‌رینی.
اوٚستونده‌کی بوٚتالار گؤز اؤخشایان، قلب آچان
سطیله باخ سطیله،
قازانا باخ قازانا.
نئجه احسن دئمه‌یک

اوْ اینجه ناخیشلاری قازان اوٚستده یازانا.
بو غرب مملکتینده آخی کیمه گرک‌دیر
سطیل،
گوٚیوم،
یاکفگیر؟
بو شئیلرین دَیه‌ری گرک‌لیین‌ده دئییل،
اینجه صنعتین‌ده دیر.
ناخیش‌لاردا دانیشیر خالقین ذوْقو، حکمتی.
ناخیش‌لارین دیلیله شرقی غربه تانیدیر
بو قدیم توٚرک صنعتی...

ساتیجیدان سوْروشدوم توٚرک دیلینده:
- توٚرک موسن؟
آنلامادی اوْ منی، آنلامادی دئیه سن.
دیلمانج منیم سوْرقومو اوْنا باشا سالینجا
سیییریلیب چیخدی قین دان کیشی دوْنوب قیلینجا،
سوٚیوش سوٚیوش دالینجا
دوٚشه‌دی جمدییمه
اوْ توٚرکلویو اوْزونه تحقیر بیلیرمیش دئمه.
دوٚشوندوم:
بودونیانین قات - قاریشیق ایش‌لری:
دیک‌لری، ائنیش لری
گوٚلمه‌لیدیر،

گوٚلمه‌لی
دونیا بینا اوْلاندان
گؤزل توٚرک صنعت‌یندن قازانج گؤتورن اوْغلان
بس توٚرکلویو اؤزونه نییه تحقیر بیلمه‌لی؟...

دوْر تموند، غربی آلمانیا، ۱۹۸۲

اؤزومله صؤحبت

هردن سوْروشورام اؤزوم - اؤزومدن:
- نییه بو دونیادان گیلئیلییم من؟
ایسته‌ییم، طلبیم آرتیر گوٚن به گوٚن
بوقدر نانکورلوق نه‌یه گرک دیر؟
عاقیل‌لیک، دونیایا گلدییی اوچون
بیرجه نفسه‌ده شکر ائله‌مکدیر.

من هئچ گلمه سیدیم دونیایا، مگر
دونیادان بیرچؤب مو اسکیله‌جکدی؟
آنامین بطنینده اؤلسیدیم اگر
دونیا یوْخللوقومو نه بیله‌جکدی؟

نه وئریب آلمیشدیم بو عؤمرو گؤرن؟
من جانی یاراتدیم، یا بوجان منی؟
موٚفته آلدیغیمی قایتارام گرک،
بس‌نه دیر گؤره‌سن آغریدان منی؟

باشقاسی اؤلسایدی منیم یئریم ده،
بلکه هئچ دئمزدی: - بوگیلئی نه‌دیر؟
منیم بو دونیادان گیلئیلریم ده
آلدیغیم جان کیمی آنجاق موٚفته‌دیر
نه‌دیر بو شیکایت؟ نه دیر بودانلاق .
بلکه بودونیانین بوٚرجو وار منه؟
...گوٚنون دوٚغوشونا بیردفه باخماق
ده‌یر بودونیانین هر موٚحنتینه!

شکی ۱۹۸۱

□

آللاه، آللاه، من کیمم؟
آتام کیمدیر،
بابام کیم؟
نه‌دیر منیم آخیریم،
نه‌دیر منیم اَوولیم؟
خالیق - بو توٚرپاقدیسا
ایلکی نه‌دیر توٚرپاغین؟
هارا گئدیر بو آخین؟
بو یوٚخلوقدان وارلیغا،
بو وارلیقدان یوخلوغا

گئدن سوٚنسوز آخین نه؟
اُوزاق نه‌دیر،

یاخین نه؟

سؤکن نه‌دیر، تیکن نه؟
زامان نه‌دیر، مکان نه؟
یاشادیغیم بو دونیا
کائناتین هاراسی؟
نه‌دیر یارانمیش‌لارین
ابدی ماجراسی؟
آغیل بو درینلییه
وارا بیلمیر بس نییه؟
منی ال چاتماز لیغا،

منی یؤنلتمزلییه

چاغیران
ایچیمده کی سس نه‌دیر؟
یاشاییب یاراتماغا
بوسؤنسوز هوس نه‌دیر؟
نه‌دیر، نه‌دیر؟

نهایت،

نه‌یین اؤزو بس نه‌دیر؟

مردکان، ۱۹۸۳

شهید مزارلاری

گلیریک دونیایا بیر آمال اوچون
گئدیریک...

یاشاییر بو یوُرد بوتورپاق!
اؤلر بیزیم کیمی وطن ده بیر گون،
وطن چون اؤلومه حاضیر اوْلماساق !

وطنی سئومیرلر قُوروجا سؤزله،
وطن دیر یاردان، یاشادان بیزی،
بیزده یئری گلسه
اؤلوموموزله
گلدیک یاشاتماغا وطنیمیزی!
نئچه عصیرلره بس ائدر بعضاً
وطنه های وئرن بیر اوْدلوسس‌ده.
دوْنن ده، بوگوْن ده یاشاییر وطن
بابکین قیریلان قوْل‌لاری اوْستده.

شهید مزارلاری...دوْشمن قنیمی!
وطنین کوْکسونده وقارلا دوُروب
مینیم وارلیغیمی بیر تصدیق کیمی
یُوردون سینه‌سینه مؤهورلر ووُروب.

شهید مزارلاری...
بومقبره‌لر
اوْعصرین بو عصره اُوزانان الی.
باسقین‌لار...

هوُجوم‌لار،
ووُروش‌لار،
نەلرا!

بیر خالقین تاریخی...
عشقی، عملی!
شهید مزارلاری...

منی،
هم سنی،

بیر یوْلا چاغیریر،
تک بیر سوْز دئییر.
بوٚتون عصیرلرین فیکیرلرینی،
بیر فیکرین اوْدونا شعله‌لندیریر.

شهیدلر نُور ساچیر آمالیمیزا
همیشه یئنیلمز،
همیشه مغرورا!
اوْنلار قوْناق گلیر خیالیمیزا،
اوْنلار روُحوموزدا بینه‌لر قوُرور.

شهیدلر سیئچراییب خیالیمیزدان
اوُتور ماهنیسینی اوُتن چاغ‌لارین.
خئییر- دعا وئریر بیزه هرزامان،
باشینا دوْلانیب اوْد- اوْجاق‌لارین.

شهیدلر بؤیلانیر عصیرلر اوستن،
دؤلانیر زمانه،
دؤنور قرینه.
نئجه یاشاماغین، نئجه اؤلمه‌یین،
طرحینی اؤیره‌دیر نوه‌لرینه.

- وطنی سئویرم - دئین چوْخ اوْلار،
دئمه‌یه نه وارکی - دیل یوْرولماسا.
وطن ده بیزیم تک اؤلر، یوْخ اوْلار،
وطنین یوْلوندا اؤلن اوْلماسا!

۱۹۷۵

طلبه‌لریمه

اُوچون، اُوچون
خیالداکی زیروه‌لردن آتلانین،
طلبه‌لریم منیم.
بوگوْن منه گوْوندینیز،
صاباح سیزه گوْونیم.
بوگوْن اؤنومده سینیز
صاباح ایسه آیاق آچیب
گزن شیرین سؤزلریم...
وطنیمه سپه‌لنمیش
منیم دان اُولدوز لاریم...

من اؤیره‌دن،
سیز اؤیره‌نن،
زامان کئچیر، یئر ده‌ییشیر
بو مقدّس دؤورده...
بو دونیانی اؤیره‌نمیشم
من اؤیره‌ده - اؤیره‌ده...
منه هیچ واخت یاد اوْلمادی
سئوینجینیز،
غمینیز.
خیال‌لارلا نفس آلان
جاوانلیق عالمینیز.
سَسینیزه - دؤیغونوزا
دوْلا - دوْلا،
سیزین ایله آددیملادیم
قوْل - قوْلا....
سُویو هر ایل ده‌ییشیلن
بیردنیز وار اؤنومده
سُویو آخیر،
دؤرولور.
بو طرف‌دن بوْشالیرسا.
اوْ طرف‌دن اوْ دوْلور.
گنجلیک آخیر،
بو آخینا قوْشولدوم.

یاشیم آرتدی...
آنجاق یئنه
سیزینله همیاش اوْلدوم.
ائله دئدیم: - بو دونیایا
نه‌باخدیم کی نه گؤروم.
بش ایل آچیب اؤرتدویونوز
قاپیلاری
اوْتوز ایل دیر
من آچیرام،
اؤرتورم.
سیزین اوٚچون بیتن بیر شئی
بیته بیلمیر منیم چون
اؤیره دیرم،
اؤیره‌نیرم
گوٚن به گوٚن.
من همیشه
سیزین ایله همیاشام
هامینیزا یوْلداشام!

ائل - اوْبادا آیاق آچیب
منیم گزن سؤزلریم
وطنیمه سپه‌لنمیش
آی منیم اُولدوزلاریم،

فیکریمیزدن، سؤزوموزدن
آلدیغینیز ایشیغی،
ائل - اوْبادا کؤرپه‌لرین
اوٚره‌یینه سپین سیز.
بیچین اوْلماز سپین سیز.
بوگوٚن کی درس
تک بو گوٚنون درسی دیر
تک بو گوٚنله
سیز گلمه‌ین وجده،
یوْخ!
سیزدن حؤرمت گؤزله ییرم،
سجده یوْخ!
سجده‌ده بیر حرکت یوْخ،
چیرپینتی یوْخ،
آلوْو یوْخ!
اوْ هم ساکیت،
هم دوْنوق!
سن اوْنومده دوْنورسان‌سا
من ده یوْخام،
سنده یوْخ!
باشقا سیمده چالمالیسان
منیم کؤهنه هاوامی.
سن من می‌سن؟

یوْخ!
فیکریمین،
عقیده‌مین
داوامی!
سیزین منه سئوگینیزده تاپمیشام
ایتیردیییم نه‌وارسا
منیم سیزه دئدیک‌لریم
رُوحونوزدا یاشارسا
سیزین آیاق باسدیغینیز
هراوْبادا من وارام.
قلبینیزده قایناراm
دیلینیزده یاشارام.
گله‌جک ده یاشارام!
صابر اوْلوب،
پوْشکین اوْلوب،
ووُرغون اوْلوب
هر درسیمین اوْن سؤزو.
بس‌نه ایمیش
مرامیمین، مطلبیمین
سوْن سؤزو؟
هاردا بیر ائو اوُچوب دوُرسا
بیز اوْ ائوه
دیرک اوْلاق،

داش اوْلاق.
عادیجه بیرانسان دئییل،
بو وطنه،
اصیل وطنداش اوْلاق !

۱۹۷۴

□

من انسانام
مین آرزوم وار، مین کامیم وار
آنجاق بیرجه اینامیم وار.
بو دونیایا گتیرسه‌ده آنام منی
یارادیب دیر اینام منی!
من اینامین ائولادییام.
اوْنون کی دیر عؤمروم، گوٚنوم.
اوْ کوْمپاس دیر
عقربینین اُوجوندا دیر
یوْلوم، یؤنوم
اینام یوْلدور، یؤنوده بیر...
بوٚتون یوْل‌لار هاچالیدیر،
تک بویوْلون هاچاسی یوْخ.
بیز بویوْل‌لا، بیز بو یؤنله
آچیلمایان قاپیلاری آچاسیق.

۱۹۷۵

ایچه‌ری باخ

آچ گؤزونو دۆنیایا باخ.
بو چمن دیر،
بوچؤل،
بو باغ.
بونرگیز دیر، بوقیزیل گۆل.
بو یارپیزدیر، بو قرنفیل.

بس آرزومو، نیّتیمی،
بس سئوگیمی، نیفرتیمی،
دهشتیمی
حئیرتیمی،
هانسی گؤزله گؤره‌جکسن؟

فیکیرلری، دُویغولاری،
حسّ‌لری، آرزولاری،
گؤره بیلسن،
سن منیم ده، سن سن یندە
اؤز بؤیاسی قیمتینی وئره جکسن.

سن گؤرورسن منی دؤستوم.
یالنیز گؤره بیلدییین تک.
گؤرمک دئییل بوقده‌ری گؤره بیلمک.
سنین گؤره بیلدییین‌دن اوْ یانانی،

اوْ یاندان دا اوْ یانانی
گؤرمک چتین!
توْرپاق آلتدا،
توم ایچینده اوْیانانی
گؤرمک چتین!
گؤزله گؤره بیلدیینه
اؤته‌ری باخ، اؤته‌ری باخ.
سن چؤلوده یاخشی گؤره بیلمک اوٚچون
ایچه‌ری باخ، ایچه‌ری باخ!

۱۹۷۵

قوْجالار

چنه ال اوٚستونده، ال چوْماق اوٚسته
قوْجالار ایله‌شیر تین باش‌لاریندا.
سینه بایاتیلی، کؤنول شیکسته،
عؤمور واراقلانیر یادداش‌لاریندا.

یاشیدلار کوچ ائدیب، جاوان‌لار ایشده
تک - تنها اوْتورماق سوْن علاج‌لاری.
حیاتین آمان سیز یالقیزلیغیندا
تُوتور اللریندن ال آغاج‌لاری
یُوموب گؤزلرینی دوٚشونور اوْنلار
دؤرور گؤز اؤنونده اؤتن زامان‌لار.

یئرده چوُخور آچیر چوْماغین اُوجو،
سوْنونجو حدّینه دیره‌نیب عوْمور.
دونیادان آلدیغی، دونیایا بوْرجو
نه‌ایمیش؟
دوْشونجه‌نین سوْنو گوْرونمور.
چوْماغین اوجونا دیکیب گوْزونو،
اوْنلار ساعات‌لارلا اوْتورار بئله.
فیکیر بیر گمی کی، بیلینمیر یوْنو،
چیرپینیر، چیخاممیر آنجاق ساحیله

اوْنلار دوْشوندوکجه بوْشالار، دوْلار.
فیکرین نه سوْنو وار، نه‌ده اوولی.
دوْققازلار باشیندا بیزیم قوْجالار
دوْشونجه هئیکلی، فیکیر هئیکلی!

اوولر دئیردیم، اوْنلار بوقدر
بئکارجا اوْتوروب داریخمیر مگر؟
کیتاب اوْخویاردیم داریخماماق چون
اوْنلارین یئرینه اوْلسایدیم اگر.

بیرقالین کیتابمیش هر عوْمور دئمه،
اوْخوماق ایسته سن، یُوم گوْزلرینی.
بئکار دَییلمیشلر...

اوٚره‌کلرینده
اوْنلار اوْخویوْرموش اؤز- اؤزلرینی

آغداش، ۱۹۷۶

□

اوْ، اؤلدو، بیردن – بیره
سؤندو حیات ایشیغی
گؤزونده‌کی گیله ده...
قوْلونداکی ساعاتسا
ایشله‌ییردی هله ده.

۱۹۷۴

گوٚنده‌لیک

گوٚنده‌لیک یازیرام گنجلیک دن بری
کیتاب‌لار باغلانیب عمل‌لریم دن.
تزه‌دن دیریدیب اؤلن گوٚن‌لری،
واراق‌لار اوٚستونده یاشادیرام من.

گوٚنده لیک یازیرام!
گوٚنده لیک نه‌دیر؟

اؤلن گوٚن‌لریمین قبریستانلیغی!
بعضاً بیر عؤموردن بیزه عزیزدیر،
اُوزون بیر عؤمورون بیرجه آنلیغی.

اؤتنلر آجی دیر، اؤتنلر شیرین.
گوٚن کئچیر
ایز قالیر واراق‌لار اوٚسته.
آلیشیب یاندیغیم حصّه لریمین
کوٚلودور قارالیر واراق‌لار اوٚسته.

گوٚنده لیک - یاس‌لارین، توٚی - دوٚیون‌لرین،
هله قُولا غیمدا چیرپینان سسی.
سؤزلرده دیل آچیب دینیر گوٚن‌لرین،
آجی هؤنکورتوسو، شیرین نغمه‌سی.

گوٚنده لیک یازیرام...
خئییریم، شریم.
سؤزلرین کیمی شاه ، کیمی اُوتانجاق.
هئچ کسه دانیشا بیلمه دیکلریم
اوٚنون سینه‌سینه یازیلیر آنجاق.

بیرجه عملیمه چکمیرم خینا،
سوٚرمه گؤتورمه‌ییر گرچه‌یین گؤزو،
یالان دانیشساقدا باشقالارینا
آلداتماق چتین دیر اؤز- اؤزوموزو.
اوٚلانی یازیرام اوٚلدغو تک من.
بوگوٚنوم ، دوٚنن دن

مگر بؤیوک مو؟

قلمیم آییریر منی اؤزومدن،
اوْخویور دوٚننه اتهّام حؤکمو.

اؤتن گوٚنلریمی واراقلا ییرام ،

هر سطرین اوٚستونده اوٚره‌ک دؤیونموش.

بئشینجی واراقدار شوٚبهه‌لندیییم،
اوْنونجو واراقدا ایناما دؤنموش .

سوْنرادان آچیلیر شوٚبهه لر ، سیرلر،
صاندیق گوٚنده لیییم - ثروتیم ، واریم .
عؤمرومون یوْل‌لاری - آجی سطیرلر،
اؤزومون اؤزومه ایستئهزالاریم !

بعضاً آرزولاریم توْخونور داشا،
بعضاً گرچک اوْلور ایلک گوٚمان‌لاریم.
یاتیر گوٚنده لیک‌ده ، یاتیر باش - باشا
آجی ساعات‌لاریم، شیرین آن‌لاریم .

گوٚنده لیک !

جالانیر بیر - بیر ایل - ایله
کامال زیروه‌سینه قالخان پیلله لر.

بعضاً صحیفه‌لر - اؤزگه الیله
اؤزومه چکیلن قیزیل سیلله‌لر.

گؤنده‌لیک یازیرام . عبرت گؤتوروم .
اؤزومدن...
اینانیب اؤله‌جه‌ییمه
آیاق ایزلریمی دئییرم ، گؤروم
کئچمیشیم ، یؤن اؤلسون گله‌جه‌ییمه.

عؤمور بیر یؤلدورکی ، آپاریر بیزی.
نه یؤلا باخیریق ، نه یؤلدا ایزه
ائله‌کی ، یازیریق عملیمیزی،
آیاق ایزلریمیز گؤرونور بیزه.

حیات‌دا عادیجه وطنداشام من.
حاکمه دؤنورم ماسا باشیندا.
بعضاً کیچیلیرم خجالتیمدن
ماسا باشینداکی سؤز ساواشیندا.

بعضاً ده یازدیغیم خوش عملیمدن
اؤزومده بؤیویوب اؤجالیرام من.
دئییرم ، یاخشیلیق عالمی سارسین
اؤز- اؤزه دایانسین خئییریم، شریم.

اثله یاشاییم کی ،
حسد آپارسین،
اؤلن گوٚن‌لریمه قالان گوٚن‌لریم .

منیم خالام

مینا خالاما

آنام اؤلدوسه‌ده اؤز طالعیمدن
کوٚسمه دیم
یئرینده خالام وار منیم .
اوْنا گوٚونیرم،
سانیرام کی ، من
آرخامدا آلینماز قالام وار منیم .

اثله کی داریخدیم ،
مینیب ماشینا
گئدیرم آغداشا، دوٚز خالام گیله.
یاخشی دئییرلرکی، هامی بیریانا،
آنانین عطیری خالادان گلر.

بونئجه عطیردیر ، بونئجه عطیر،
روُحوم ساکیت اوْلور، اوٚره‌ییم آرام
اوْعطری دوُیدومسا ارییبر ایللر،
ایلکیمه قاییدیب اُوشاق اوْلورام.

بونئجه عطیر دیر، اوْیانیر منیم
کوْنلومده ان شیرین، ان دادلی چاغ‌لار؟
نییه گوْز اوْنومده دایانیر منیم
قالانان تندیرلر، یانان اوْجاق‌لار؟

بونئجه عطیردی،
ایلکین دُویغولار،
کوْهنه بینه‌سینه قاییدیر یئنه؟
بونئجه عطیردی ، اوْندا نه سیر وار
منی مندن آلیب قایتاریر منه.

بونئجه عطیردیر، بونئجه عطیر -
منی گیزلی -گیزلی نییه گوْینه دیر؟

بونه گوْینرتیدیر؟ دئیه بیلمیرم،
نییه گوْینه‌ییرم، نییه، بیلمیرم؟

نییه بو گوْینرتی، نییه بو آغری،
آلیر اوْز الیمدن اختیار یمی؟
بو سیزی ، هامییا عزیز اوْلدوغوم
قایغیسیز گوْن‌لرین اینتظاریمی ؟

توتماغ ایسته‌ییرم باخیش‌لارینی

مین مطلب گیزله‌نیر بیر قایغیسیندا.
اؤتن گوٚن‌لریمین ناخیش‌لارینی
گؤرورم خالامین کالاغاییسیندا.

- آی اوْغول ، ساچینی نه‌تئز آغارتدین ؟
دئیه ، ال‌لرینی چکیر باشیما.
دئییرم : - تئز نییه ، اللییه چاتدیم .
یوْخ ! اینانا بیلمیر خالام یاشیما

آنامین دیلیله اوْمنی اوْخشار،
نصیحت ایله‌ییر هر گؤروشونده .
منیم ، اؤزوم بوْیدا اُوشاغلاریم وار ،
خالام اُوشاق - دئییرمنه بوگون ده.
یوْخ! هئچ نه یاییناماز اوْنون گؤزوندن،
دردیمی اوٚزومدن اوْخویور منیم.
خالاما گوٚونیب سانیرام کی، من،
آرخامدا آلینماز قالام وار منیم.

اوْ نئجه قالادیر؟
اوٚلودان، اُولو.
هانسی بیر قوّتی اؤزونده گیزلر؟
قایغیلا، سئوگیله دوْلودور، دوْلو
اوْتیترک دوْداق‌لار، اوْ یاخشی گؤزلر.
اوْنئجه قالادیر؟ ضعیف بیر وجودا!

اوٚفورسن ییخیلار،
گوٚجسوز بیر قاری.
قوْلوما گوٚج گلیر، کوْنلومه اوُمود
چییینیمه قوْناندا ضعیف قوْل‌لاری.
اوْ ائله قالاکی، باش ایمز یادا،
کوْنول چیچک آچار حرارتیندن.
دوٚنیا شر قووه‌یه دوْنوب آخسادا،
اوْنون قوُجاغیندا آماندایام من.

خالام اُوشاغ‌لاری، سیزه سوْزوم وار.
ایندیدن یانمایان سوْنرا برک یانار.
دوٚزونو دئییم کی، آنام ساغ ایکن،
قدرینی اوْقدر بیلمه‌میشم من.

آییلتماغ ایسترم ایندی دن سیزی.
یامان نیگارانام خالامدان یانا.
ایندیدن یاندیرین اوٚره‌یینیزی،
قوْیمایین اوْد توُتوب سوْنرادان یانا.

سیزده اوْلارسینیز ایکی قات یئتیم
یاخشی باشا دوْشون، یاخشی سیزمنی،
آناسیز قالدیغیم بسیمدیر منیم،
آمان دیر، قوْیمایین خالاسیز منی.

۱۹۷۶

پیادا – سرنشین

باخدیق بیز همیشه قاباغا، اؤنه،
بوْیلاندی صاباحا بوگوٚندن ایل‌لر.
بیر نفر وار می‌کی، سؤیله‌سین منه،
نئجه گلیب کئچدی عؤمروندن ایل‌لر؟

یایین بوٚرکوسونده، قیشین قاریندا،
هامینین قسمتی بیر اوْلمور یقین.
عؤمرون ایری – اویری دوْلایلاریندا
کیمی پیادادیر، کیمی سرنشین.

پیادا کئچمیشم من بویوْل‌لاری،
کؤمه‌یی اُومموشام آیاق‌لاریم‌دان.
قلبیمین اوْدیلا شاختانی، قاری
اریتدیم، عؤمرومون ایلک چاغ‌لارین‌دان.

یانیمدان ماشین‌لار، قاتارلار اؤتوب،
منه ال ائدیب‌لر پنجره‌لردن.
اوْنلارین باشیندان یاغیش، قار اؤتوب
گؤیلرین آلتیندا ایسلانمیشام من.

سرنشین یوْل گئتدی یوْلدان خبرسیز،
بیلمه‌دی بویوْلداکله –کؤتور وار.

آنجاق پیادانین، خبر- اترسیز
آلنیندا ایز آچدی گئتدییی یوْل‌لار.

یوْل اوْزو آپاردی سرنشین‌لری،
یوْلدا نه ایز قالدی، نه ده توْز اوْلدو.
آنجاق پیادالار گوْردو دونیانی،
سرنشین دونیادان خبر سیز اوْلدو.
سوٚرعتی نه قدر یئیین اولسادا
سرنشین منزیله دوْلاما چاتدی.
داغ‌لارین باشیندان آشدی پیادا،
یوْلو کسه گئتدی، یوْلو قیسالتدی.
یوْلو اوْزو آچان زیروه‌دن کئچر،
یوْلو یوْللا گئدن داغدان گئن کئچر.

قوْووشور آی - آیا، دوْلور ایل ایله
مطلبی عینی دیر بو یاریشیندا.
قریبه دوٚنیا دیر،
سرنشین ایله
پیادا گوْروشور منزیل باشیندا.

عوْمور یوْللاریندا راحات گئدنلر
زیروه‌لر باشینا اوُجالا بیلمز.
تکرلر اوٚستونده دیییرلنن‌لر

چاتدیغی منزیل‌ده بند آلابیلمز.
بیری تکر اوٚسته گتیریلدیسه،
بیرینی گتیرن آیاق‌لار اوْلدو.
بیری بو منزیل‌ده کیره‌دار ایسه،
بیری بو منزیل‌ده صاحیب‌کار اوْلدو.

اوٚزگه حرارتی

یاشادی همیشه قوْلتوق‌لاردا اوْ،
بدنی اوٚزونون، اوٚزو اوٚزگه‌نین.
دیندی،
تکجه سسی اوٚزونون اوْلدو،
مطلبی اوٚزگه نین، سوٚزو اوٚزگه‌نین.

اوٚزلره دیکیلدی گوٚزو همیشه
اوٚزونه اوٚزلردن اوٚز چکدی، دیندی.
اوٚزونون آستاری کوٚهنه‌لدیسه ده؟
هر ساعات اوٚزونده اوٚز تزه لندی.

تبسّوٚم پایلادی اوْ هر طرفه
یوْرغانین آلتداسا من، منم - دئدی.
بیرجه آددیمینی هله بیر دفه
آغلینین امریله آتا بیلمه‌دی.

دۇردو یالتاقلیغی باشدا چتیرتک.
دوْشمه‌دی اوْستونه یاغیش بیر گیله.
قوْلتوقدا ایسینن ترمومئترتک
قیزیندی اوْزگه‌نین حرارتیله.

۱۹۷۵

حوْرمت اوْچون

ایشیق اوْنسوز دا ایشقدیر، اوُلودور.
اوْ - قارانلیق‌لارا خنجر چکن آتش یوْلودور.
چیراغ، ائولرده تاوان دان آسیلیر،
حوْرمت اوْچون؟
اوْنا هرکس گوْرونیر، سجده قیلیر،
حوْرمت اوچون؟
فیضی حوْرمت دن آشان خلقته حوْرمت
نه دئمک؟
ایشیق اوْنسوزدا ایشیق دیر، اوْنا تعریف
نه گرگ؟
اوْنو باش اُوجدان آسیرلار تاوانا،
کی، بوتون دوْوره‌سی اوْندان نُور آلیب فایدالانا.

شکی، ۱۹۷۴

ایپیرمی بئش ایل

عؤمور یوْلداشیما.

ائله بیل دوٚنن دیر صابر باغیندا
چیخدین قاباغیما آغ چیچک کیمی.
ائله بیل دوٚنن دیر آغ پالتاریندا
قوْندون ائویمیزه کپنک کیمی.

نه تئز باشا گلدی ایپیرمی بئش ایل؟
بالالار یئتیشیر، قوْجالیریق بیز.
نه‌لری ایتیردیک - قاییدان دئییل؟
گوْره‌سن نه‌ایمیش بس قازانجیمیز؟
سؤنمه‌میش کوْنلومون اوْدو، هوه‌سی،
بالالار سس‌لنیر: بسیندیر دایان!
اوْغلوموز توْی اُومور، بیزیم توْی سسی
هله گئتمه‌میشکن قوٚلاغیمیزدان

بونئجه دوٚنیادیر؟
یوْلو بیر قاریش،
آییرا بیلمیرسن چوْخونو آزدان...
حظّیندن، ذوْقوندن هله دوْیمامیش
چکیرلر سوٚفره‌نی قاباغیمیزدان.

بونئجه دۆنیادیر آنلامیرام من،
نه گلیش بللی دیر، نه گئدیش بیزه.
خبریمیز اۇلمور گلیشیمیزدن،
اینانا بیلمیریک گئتمه‌‌ییمیزدن.

ووُردوق بیر زیندانا اییرمی بئش ایل
اۇتدو گۆنلریمیز آغلی - قارالی.
سنین دوُیغولارین - بیر نغمه‌لی گۆل،
منیم دویغولاریم مین ماجرالی...

سن نه دالغالاندین، نه چالخالاندین،
حالدان - حالا دوشدوم من هر دم، گولوم،
سن منی بیر دفه سئویب دایاندین،
من سنی هر رنگ ده سئویرم، گۆلوم.

داش آتدیم،
الیمدن چیخدی بیر خطا.
بُولانا - بُولانا یئنه دوُرولدون.
کۆنلومدن کئچه‌نی دوُیمادینسادا،
عۆمرومه، گۆنومه هاودار اۇلدون.

دۆشدو یووامیزا دۆشدو قان - قادا،
باشیمیز اۆستونده ایلدریم چاخدی.

سسیمیز، نغمه‌میز بیر اوْلماسادا،
سؤیوموز، سئلیمیز بیر آرخدان آخدی.

آتا اوْجاغینین قلمدن چیخان
چؤره‌یی منمسه، اوٚره‌یی سنسن.
باشیندا چال - چارپاز ایلدیریم چاخان
ایستی یووامیزین دیره‌یی سنسن.

منیم خیال‌لاریم اوُچدو هاوادا
سن منی گؤیلردن یئندیرن اوْلدون
بیزیم قُوردوغوموز ایستی یُووادا
فهله من اوْلدوم سا، اُوستا سن اوْلدون.

ائله کی، بختیمین گؤزو یوُمولدو،
یوْلوما نُور ساچان چیل‌چیراق اوْلدون.
منیم نشئه‌لریم اوُزومون اوْلدو،
آنجاق درلریمه سن اوْرتاق اوْلدون.

باشیما دوْلانان دردی - سریمین
اوْدونو قلبیندن کئچیرن اوْلدون
سندن گیلئیلنن شعرلریمین
صاحیبی من اوْلدوم، قُولوسن اوْلدون.

یانیب یاخیلاندا شعریم اوٚچون من،
سن ائله بیلدون کی، گیزلی غمیم وار.
آیریلا بیلمه‌دین اوٚز عالمیندن
بیمله دین منیم ده اوٚز عالمیم وار.

گوٚلوم، آیناسیدیر اوٚزوم، اوٚزونون،
منی الدن سالدی آختاریش‌لاریم.
اوٚزونه عکس ائتدی منیم گوٚن به گوٚن،
اوٚزوم ده آچیلان سرت قیریش‌لاریم.

فیکریم دره کئچدی، تپه‌لر آشدی،
آردیمجا بیر آددیم گلمه‌دین آنجاق.
سن منی دیندیردین،
دیلیم دانیشدی،
شعریمی دیندیره بیلمه‌دین آنجاق

اوٚتدویون ماهنینی بیر یوٚل چاشمادین.
من چاشدیم...
دره‌دن بوٚیلاندیم داغا
اوٚز کوٚنول ماهنینی سن چالیشمادین،
منیم اینیلتیمه اُویوشدورماغا...

ائله بیل دوٚنن دیر، صابر باغیندا

چیخدین قاباغیما آغ چیچک کیمی.
ائله بیل دوْنن دیر، آغ پالتاریندا
قوْندون ائویمیزه کپنک کیمی.

آرادان نه کئچدی؟ ایییرمی بئش ایل ده
قارا ساچیمیزدا آغاردی ایل‌لرا!
اوْزگه بوُداق لارین ایکی یاد قوُشو
ایندی بیر بوُداقدا دوْغمالاشیب دیر.

بُوداغین عشقینه داردا، چتین ده
نفسین کوْنلومه قوْل - قاناد وئرمیش.
زامان اوْتوشدوکجه
محبّتینده
ایلک رنگی، ایلک دادی ده‌ییشیلرمیش.

دئمه قوْجالمیسان، گوْلوم، دوْغروسو
منیم چوْن بیرآزدا سوْنالاشمیسان
بالامین آناسی، نه سیرریدیر بو؟
ایندی منیم چوْن ده آنالاشمیسان.

۱۹۷۴

یاری یُوخولو

یُوخودایام...
اصلینده یاری یوُخولویام من.
بیر - بیرینه دۆلاشان
قاریشیق فیکیرلرین
اۆدویلا دۆلویام من
یاتیم؟
یوْخسا اوْیانیم؟
بوفیکیر آیریجیندا
دایانماق ایسته ییرم.
سنی
یوُخولاریمدا
گؤرمک اوٚچون
یوُخلاماق،
قهرینی چکمک اوٚچون
اوْیانماق ایسته ییرم.

۱۹۷۴

موغام

اوزئیير حاجی بەیلینین خاطیرەسینە

بلکه

بیر قوُش اوُتور بُوداغیندا
بو نغمه نین لایلا سینا
چمن، چاییر موٚرگوله ییر.
ناله سیله یازیق بیزه
نسه دئییر،
نسه دئییر...
جیک - جیک، جیک - جیک
بیلیریک می دئدیینی؟
- یوْخ، بیلمیریک، بیز بیلمیریک
قوُش دیلینی بیلمیریکسه،
گوٚناهکار می اوْ قُوشجوغاز؟
صبرینی باس،
لهجه سینه، ناله سینه،
دیلینده کی غم سسینه
قوُلاغینلا قوُلاق آسما،
اوٚره یینله سن قوُلاق آس.
اوْ ناله‌نین آتشینده
اوْز قلبینی اوْدا یاخسان،
مطلبینی بیلمه سن ده،
اوٚره یینی دوُیاجاقسان
تاردا ائله...
او سیزلاییر ایچین - ایچین.

ایچینده دیر هر مطلبی،
ناله سیدیر ائشیتدیین.
اوْ قوُش کیمی
تارین دا اوْز لهجه‌سی وار، اوْز دیلی وار.
مطلبینین آخیری وار، اَوولی وار.
اوّل اوٚیرن سن بودیلین
نوْقته‌سینی،
ویرگولونو.
آییرا بیل

داغ گولوندن
باغ گولونو.

اوْجاقداکی اوْد کوٚلوندن
سینه ده‌کی داغ کوٚلونو.
بو دوٚنیانین آغریلاری، آجیلاری
نئجه سیغیر چاهارگاهین
بسته‌نیگار پرده سینه؟
داغ‌لارا چیخ، دقّت ائله
قایالاردان یُومالانان

داش سسینه،

اوْزسسینه

سس آختاران قُوش سسینه...

اوْ سس ده‌کی
قیریق – قیریق هیجقیریق‌لار نه ناله دیر؟

قیرقووولون دؤشونده‌کی رنگ‌لر نه دیر؟
اوْ رنگ‌لرده مُوغام داکی
الوان – الوان پرده‌لری،
پیریل – پیریل سس‌لری گؤر.
اوْ دوٚشونور.
هم ده بیزی دوٚشوندورور.
نئی اوٚستونده یئددی سسین،
اوْیوق – اوْیوق یُووالاری،
نه دیر بئله؟
بلکه ائله
بالالاری پرک دوٚشن
قارا توْیوق یُووالاری؟
سس‌لر، قیریق بیر آرزونون جان سسی می؟
یوُوالاری داغیدیلمیش
چوُلپالارین ناله‌سی می؟
قایالاردا سیزان سوُیون،
دره‌لرده آزان سوُیون
سس‌لرینی
بیر – بیریندن آییرا بیل.
اوْ، بیردئییل، یوْخ، بیر دئییل.
آددیم – آددیم، نفس – نفس
داغی دوْلان، دره‌نی گز،
باخ هر یئرین چیچه‌یینه،

بیل داغ‌لارین چیچه‌یی نه؟
دره‌لرین چیچه‌یی نه؟
چیچیک لرین اوْز رنگینده، اوْز عطرینده
نغمه ده‌کی سس‌لری گؤر حال‌لاری گؤر-
ائنیب قالخان کئچیدلری،
جیغیرلاری، یوْل‌لاری گؤر.
داغا گئدن جیغیرلاردا
قارشینا باخ، دونیانی گؤر.
سیغیرچینین بئلینده کی
آرشینا باخ، دونیانی گؤر.
بلکه اوْ دا بیزیم کیمی
اؤلچمک ایستر بودؤنیانی؟
بیرجه قاریش یئر اوستونده
بیزه گؤستر بو دونیانی...
سؤز وار، قلبه یوْل آچمایان

عادی بیر سس، قوُرو نفس.

سس ده وار کی،
سؤزون دئیه بیلمه دییی سؤزو دئییر.
ائله سسین اوْزو شعیر، سؤزو شعیر
سؤز - قلب ده‌کی بیر مطلبین
اوْز سسیدیر...
نغمه - سسین شعریّتی،
شعیر - سؤزون نغمه سیدیر.

بلکه... مؤغام بیر ناغیل دیر، افسانه دیر.
بیلک... اؤنون بودؤنیایا سؤزو نه‌دیر، قصدی
نه دیر؟

ناغیل لاردا بیر گؤیرچین
بیر غریبی شاه ائله دی.
بو دؤنیانین کله -کؤتور ایشلرینی
رنده‌لدی...
اؤتن‌لرین دردلرینه دؤلا- دؤلا
ایناناق می بو ناغیلا؟
بو آرزودور - بو دیلک دیر
ائل دئییرکی، آرزو لاریم
گله جک دیر،
گؤله جک دیر...
بلکه دؤزگون بؤلنمه دیک
بیز اؤ زامان
گؤیدن دؤشن اوچ آلمانی
بیلک، نییه شوشه ده دیر
دیوین جانی؟
نییه، نییه گؤزله‌ییب ائل
اؤ صاحیبی - الزّمانی؟
بلکه مُوغام بیر گؤزله‌ییش،
بیرحسرت دیر؟
ال وار ایکن، قؤل وار ایکن؟

باش وار ایکن، دیش وار ایکن،
بو گؤزلمه مصیبت دیر.
جاناوارین آلداتدیغی
شنگوٚلومون، شوٚنگولومون
قانی بلکه دوٚشوب تارین کؤک سسینه؟
موٌغام داکی هیجقیریق‌لار
عصیان ائدیر بلکه دیوین تیلیسمینه؟
اوٚره‌یینین تئل‌لریندن
تئل‌لر چکیب تارا خالقین.
اوٚ تئل‌لرین نغمه سینده
اوٚز رٌوحونو، اوٚز قلبینی آرا خالقین.
تانیماق می ایسته ییرسن
گوٚرمه دیبین بیر خالقی سن؟
اَوول اونون نغمه‌سینه سن قٌولاق آس،
اوٚنو اوٚیرن.
اوٚز سؤزونو، سوٚرغوسونو
خیالینی، دوٌیغوسونو
خالق یاشادیر نغمه سینده.
تاریخین بیر دوٚورو یاتیر
بیر بم ده‌کی «آه» سسینده.
چاهارگاهین مخالفی آت سالدیران،
قیلینج‌لاردان اوٚد آلدیران
دوٚیوش سسی...

چاهارگاهین جؤوهریسی
کوٚل دیبینده
قار آلتیندا
چیخان تنها بنؤوشه‌نین اوٚشومه‌سی -
قیلینج سسی، قالخان سسی،
بیری هوٚنر
اوْ بیریسی گؤز یاشیدیر.
اوْ سرت لیکله بو اینجه‌لیک .
بیر مُوغام دا یاناشی دیر.
دینله تاری، دینله نه‌یی.
اوْ - کئچمیشدن
آستا - آستا صؤحبت آچان
سس موٚزئیی...
اوْ - شؤهرتلی، شانلی موٚزئی.
اوْ - دانیشان
هم ده بیزی دانیشدیران.
جانلی موٚزئی.
گاه سسینده گؤی گؤرلاییر،
گاه اینله‌ییر حزین - حزین.
هم بابا مین یاشیدی دیر،
هم نوه‌مین.

شُور

واراقلاما اوْ تاریخی
ایکی قلبین حسرتینی
واراق‌لاردا دؤیوندورن
بیر ماراقلی روْمان کیمی
دینله شوُرو
اؤز قلبینی سنه آچان،
هر کلمه سی آلوْو ساچان
تاریخ یاشلی بابان کیمی،
گؤزو یاشلی آنان کیمی .
توٚستوٚسونه آمان ائله،
اوْدونا یان.
دایان، دوٚشون،
دوٚشون، دایان.
دینله اوْنو.
هر گوشه‌سی
قوُش قوْنمایان قایالاردان داش ترپدر،
کیرپیکلرده یاش ترپدر.
ماهنی‌لار وار، آیاق‌لاری
مُوغام‌لارسا باش ترپدر.
بو دوٚنیانین
آغریسینی،
آجیسینی

دۇیدون مو سن؟

دۇیمادینسا،
بیر چیچک ده درممزسن
سن بوحکمت چمنیندن.
دایان، باسما آیاغینی
بوچمنه.
اۆ سیررینی آچماز سنه
اوول اۆیرن، بو وطنه
هاردان،
هانسی کوٚلک اسیب؟
قارا یئللر دیللندیرن
بیر قارقی‌دان
کیم، نه زامان
نه‌دن اۆترو توٚتک کسیب؟
شوُر نه دئییر، نه دانیشیر نارین - نارین؟
اۆیرن، نه واخت قایناغینا داش آتیلیب
داغ‌لار داکی بوُلاق‌لارین؟
اۆیرن نه واخت آپاریبدیر
سئل سارانی؟
کیم سالیب دیر دیلدن دیله
بو دهشتلی ماجرانی؟
نییه کسدی سئل آرانی،
حسرت قوْیدو اوْ طرفه

خان چوْبانی؟

اؤیرن نییه خسته قاسیم
بیردن بیره سایری دوْشوب؟
کرم نییه
اصلی سیندن آیری دوْشوب؟

عدالتین شربتینه
ایلک دفه کیم زهر قاتدی؟
کشیش اری، حمزه‌لری
کیم یاراتدی،
نه یاراتدی؟

کوْراوغلونون نعره‌سینه،
حاق سسینه
یئر گوُرلادی،
گؤی گوُرلادی.
دوْنن اوْنون قاپیسیندا بوْیون بؤکن
بوگوْن نئجه اوْغرولادی
مرد کیشینین غئیرتینی؟
ننه‌م نیگار بلکه اوْندا
چاغیریب ایلک بایاتینی؟

قوْبوستان دا رقص ائله‌ین
قایالارا، داش‌لارا باخ.
طبیعتین اوْز الیله
چارپالانان چاپیق - چاپیق قاش‌لارا باخ.

جنگی سسی
بیرلشدیریر گؤیو، یئری.
بلکه ائله بُوردان گلیر
موُغام‌لارین ایلک رنگ‌لری،
تصنیف‌لری، ریتم لری...
جنگی سسی...
گوُمبولدایير ناغارالار،
آغیز آچیر ماغارالار،
قان سیچراییر بئیین‌لره،
قوُللار کئچیر چیيین‌لره:
«هوْیدی، هوْیدی، دلیلریم
یئرییین مئیدان اوٚستونه...
هاواداکی شاهین کیمی
توْکولون آل قان اوٚستونه...»
.... اوُجا - اوُجا داغ باشیندا
یاز بیر یانا، قیش بیریانا.
تیتره‌شیر آغزیم ایچینده
دیل بیر یانا، دیش بیریانا.
چکنده میصری قیلینجی
لئش بیریانا، باش بیر یانا.
جنگی دئییر:
- دوٚشمن گلیر، کئچ ایره‌لی!
یاللی گئدیر،

باياندؤرون، كوْراوْغلونون دليلری...
بؤردا اوْخو،
سینه‌لری نغمه‌لشن
هَر قایانی
هَرسال داشی
طبیعتین رؤحوندا دیر
بُو اوْیارلیق، بیر نغمه لیک
طبیعتین اوْزوچالیر. قاوال داشی
قایاداکی سرت لیبه باخ
جنگی ده‌کی مردلیبه باخ
ال‌لر سوٚزور اینجه - اینجه،
آیاق‌لارسا یئیین - یئیین
یاللی‌دا بیر وحدتي دیر
اوْ سرت لیکله بو مردلیین...

جنگی سسی
بیرلشدیریر گؤیو، یئری...
بلکه ائله بؤردان گلیر
مؤغاملارین ایلک رنگ‌لری،
تصنیف لری، ریتم لری؟
بورنگ‌لرده، نغمه لرده
ساخلاییب دیر مُوغام‌لاردا
صافلیغینی، اوْزلویونو،
قانادیندا غرؤر، وقار،

جۆوهرینده غم دۇیونو...
اۏ دۆشونور، دۆشوندورور.
گاه یاندیریر، گاه سؤندورور.
حال‌لارداکی، خیال‌لارلا، فیکیرلرله
یوْخ بوْشالمیر،
اوْره‌ک دوْلور.
بؤیوک غمین، بؤیوک دردین
وقاریدا بؤیوک اوْلور.

آیدان آری، سُودان بئله دۇروم منیم،
آی یانقیلی شۇروم منیم.
ایسته‌ره‌ک کی، الوان - الوان چیچک اوْلوب
دوْلاشدیغین پرده‌لره
من سپیلم.
اُوجا داغ‌لار باشینداکی
"آذربایجان مارالی" نین
گؤزونده‌کی "قاراگیله‌م"
ننه‌لرین توْخودوغو
خالیلارین خاناسیندا خانالاندیم،
خینالاندیم.
سئوگیلیلر دوْداغیندا
یانیب سؤندون،
سؤنوب یاندین:

«دریادا گمیم قالدی،
بیچمه‌دیم زمیم قالدی»
چوْخ چکدیم یارجفاسین
منه‌ده غمیم قالدی...

نوْورروز اوْتوب، یاز باشیدیر.
بونه سس دیر؟
گؤیده توْپا بوُلود لارین
بیر - بیریله گوٚلوشمه سی
داغ‌لار داکی قار اوٚستونه
خال دوٚشمه‌سی،
دره‌لرده سوُیا دوُنوب
گوٚلشمه سی ،
مارهال‌لاردا قار اُوچقونو
یازلا قیشین ساواشیدیر...
سئل‌لر، سوُلار آشیب - داشیر.
بیر - بیریله قوُجاقلاشیر.
قایالارین قاباغیندا
اوْ ایلیلیر. اوْ بوٚرولور.
تپه‌لردن سپه‌له‌نیر،
توْز - توْز اوْلور.
یایلاق‌لاری گزه - گزه،
ده‌ییر داشا، ائنیر دوٚزه

آغاج‌لارین بُوداغینا
دؤیمه‌لری دوٚزه - دوٚزه...
داشیر، جوْشور،
یوْل‌لار بویو نغمه قوشور:
قهرمانی قایالاردان شاققیلداییب
قهرله‌نیر
چمن‌لره نغمه سینی یازا- یازا،
گلیب چاتیر
آرازکوٚره -کوٚر آرازا.
هر ایکیسی داغین قاری
داغین باری
قوْووشاندا
آغ لپه‌لر رقص ائله‌ییر:
آراز باشی، آراز. آری!
بودوُیغولار فیشقیرتیسی،
تلاطوٚم‌لر، قاینامالار،
سیغیشمغادی بیر یاتاغا،
بُوداغلاندی سوْلا، ساغا.
بیر فیصل ده نئچه کره
ده‌ییشدیردی اوْز یوْنونو،
اوْز یوْلونو.
زامان کئچدی،
بیر مجرایا سیغیشدیریب

تانیتدیردی بو دوٚنیایا
بیزیم صنعت باهادیری - فیکر ائت اوٚنو...

□

چوْخدان اُونودولموش، یئری قالمیش یارادیر شُور،
بیردن یادا دوشموش بیر اوٚتن ماجرادیر شُور.

بیر عارفین حکمت دوْلو سوْز - صوْحبتی، عشقی،
حئیرتدن آغیل موٚلکونه بیر پنجره‌دیر شوٌر.

فیکرین نه‌قدر یوْل‌لاری منزیل‌لری وارمیش،
اوٚستونده جیغیرلار آچیلان بیر دره‌دیر شوٌر.

داغلار باشی آغ، چوْل‌لری آل، دوٚش‌لری الوان،
هَر پرده‌سی بیر رنگ چالان منظره دیر شوٌر.

قوربت ده وطن حسرتی، یوردوندا بیر آنلیق
یادداشدا یانیب تئزده سوٚنن خاطیره دیر شور.

چوْخ غزّه‌له‌نیر بختیار اوٚز شعرینه هَردن،
گویا دئیه‌جکمیش بیزه شعریله نه‌دیر شوٌر؟!

تئل‌لر آغلاسین

شیکسته‌نین زیل‌گوشه‌سی -
عسگران‌دا وییلدایان گوٚلله سسی.
قاراخبر ائل - اوْبانی دوْلاندی
عسگران‌دا قوٚچ نبی نی ووُردولار.
باخیش‌لاردا گوْزیاش‌لاری سوُلاندی
آغی دئدی بوز باغلایان لال سوُلار.
بایاتیلار قارا گئیدی اینینه
قاراباغین چوْل‌لرینی قار آلدی.
عسگران دا داغیتدیلار آرابا.
گوْروم بو دیاری قالسین خارابا.
نبی نین مئییدی قالدی آرادا
یئریسین اوٚستونه ائل‌لر آغلاسین
داراسین ساچینی، تئل‌لر آغلاسین *

(*) نبی حاقّیندا یاخیلمیش بیر آغیتدان آلینمیشدیر

چاهارگاه

شاهه‌قالخان آغ دالغالار
کؤپوک - کؤپوک...
اُوجا - اُوجا، بؤیوک - بؤیوک
قایالارا گاه چیرپیلیر،
گاه چکیلیر آخین - آخین...
تلاطوٚم‌لر، هیجان‌لار
برداشتیدیر، اوٚن سؤزودور
چاهارگاهین
دئییر:- حیات بیر دؤیوشدور،
بیر ووٚروشدور باشدان باشا...
راحاتلیغی هیجان‌لار قوٚجاغیندا
آرا، یاشا.
ائن ائنیشه، قالخ یوْخوشا
سئل‌لر کیمی جوْشا - جوْشا
سولار کیمی داشا - داشا...
یاشا - یاشا.
مایه سینده سس‌لر اُوچور
قاناد - قاناد،
نقل اوْلونور اوْتن گوٚندن
بیر احوالات:
... یاد اوْلکه‌دن ائلچی گلیب
اوْلکه میزه.

-گرک تسلیم اوْلاسینیز،-
دئییر بیزه،-
اوْلماسانیز...
تپرنیز... وارسا اگر
ساوا شینیز.
آغ ساققال‌لار دوٚشوندولر:
نه‌دیر چاره؟
دادا چاتماز بومقامدا
نه مؤجیزه،
نه‌مؤذّن.
نه میناره
قارا یئل‌لر قاباغیندا
فیکیرلرده هاچالاندی
بُو اوْنو،
اوْ بُونو داندی
-کئچمیشیمیز شانلی ایدی.
بس گله جک
- فیکیرلشک.
بُو بلادان قوُرتارماغا
بیر آغیللی تدبیر گرک،
صبیر گرک.
مقامی وار هَر ایسته یین،
تلسمه یین، تلسمه یین.

تاریخ‌لره اوْ، باش ووُرور
ووُروش - دئیه
آلوْولانان اوٚره‌ک‌لری

اوْ تدبیرله اوْووندورو.
بسته‌نیگار آمان چکیر،
آمانیندان، آمان، آمان!
شیکایت دیر
طالعین بو قضاسیندان.

دوٚشمن یامان آمان سیزدیر،
او قان سیزدیر.
- نئیله‌مه‌لی؟
- دیشیمیزله داش قیرمالی
- هانی بیزیم اوْ گوٚجوموز؟...
- اوْندا آتا بابالارین شرفینی
دوٚشمنه می تاپشیرمالی؟
تأسّوٚف مو؟
فیکیر قالخدی،
فیکیر ائندی.
- تأسّوٚفون کؤلگه سینده
هانسی دیلک چیچکلندی؟
بسته نیگار-
بسته بوْیلو نیگارلارین
دیلی ایله اینلر، اینلر

آغی دئییر قیز -گلین‌لر:
«دۇن تیکسن آغی بیزدن،
بئلینین باغی بیزدن،
قۇیمایین یاد ائللینی
آلماغا باغی بیزدن...»
ییغیلدیلار دۇنه - دۇنه
"اۇتن گۆنه گۆن چاتارمی
جالاساندا گۆنو گۆنه"
بیری قالخدی:
-گۆنو گۆنه جالاماغین

نه فایداسی؟

اۆره‌کده اۇد قالامالی
گۆنو اۇدا جالامالی.
مین - مین فیکیر
بیرجه بۇرجو اۇده‌مه‌میش.
قالخان ایدی بئلیمیزی
چۇخ قیسالتدی دیلیمزی.
قالخان آلتدا قالدیغیمیز

یئتر بیزیم.

دردلریمیز قیلینج ایله

بیتر بیزیم.

"ده‌ییرمانین پریندن،
سۇیو چیخار دریندن،

ائلین سؤزو بیر اوْلسا،
داغ اوْینادار یئریندن..."
"چن - دُومان دوٚزه نئیلر
زولفون تؤک اوٚزه نئیلر؟
اوْو بیزیم، اوولاق بیزیم
یاد اوْوچو بیزه نئیلر؟"
ایندی بیزه قیلینج گرک
نیزه گرک.
اوْد بیشیرک، دمیر دؤیک
ایندی بیزه سئل‌لر کیمی داشماق گرک
قلبیمیزه کؤلگه سالان
قوْرخو آدلی حیصارلاری
آشماق گرک.
چاهار گاهین "حیصاریندان،
یاد ائللینین قاباغینا حیصار شکن
قالالاردا
کوٚره‌لره اوْد قالاندی،
اوْجاق یاندی،
دمیر بیشدی
چکیج آلتدا، زیندان اوٚسته
خمیر کیمی کوٚنده‌لندی،
جالالاندی
تاراق - تاراق،

تاق - تاراراق،
الده سیلاح
ووُراق - قیراق،
دمیر، اری،
قیلینجا دؤن،
دوْشمن اوْسته دوُرما، یئری.
چکیج آلتدا قیغیلجیما دؤنوب آخدی
چاهارگاهین پرده‌لری...
"مخالف" ده،
هجوم، هجوم!
اره‌نلرین نعره‌سینه
یئرتیتره‌دی، گؤی گوُرلادی
اوُجا داغلار دوُعا وئریب
اره‌نلری اوْغورلادی
دوْشمن قاچیر، بیزیم کی‌لر تعقیب ائدیر
"منصوریه" غلبه دیر، طنطنه دیر:
"عزیزیم سؤزه قالدی
بیر شیرین سؤزه قالدی.
یاد قوْوولدو داغلاردان،
یوُرد یئنه بیزه قالدی..."

□

قلبی ووْلکان تک جوْشان عصیان دیر، عصیان چاری گاه،
آچمیش هَر زنگوله سیندن فیکره مئیدان چاریگاه...

شاهه قالخان دالغالاردیر بیر مخالف گوشه‌سی،
دریالار لنگرلدن توفاندی، توفان چاری گاه...
گوشه‌لر گوْی گؤرلادیر، یئر تیتره دیر، سئل اوْینادیر،
گؤنده‌ریر یاد ائللییه ایمضالی فرمان چاری گاه.
سیم‌لرین میضراب ایله توْققوشماسیندان اوْد چیخار،
یوْغرولوبدور بلکه ده چاخماق داشیندان چاری‌گاه.
جؤوهرینده بیر حزین لیک، بیر خفیف‌لیک ساخلانیر،
آیریلیب دیر اوْیله بیل جان سیر داشیندان چاری‌گاه.
بختیارام، حئیرانام برداشتدا چیلغین سس‌لره،
ایسترم اوْد اوْلسون عصرین آتشیندن چاری گاه.

قالالار

آبشرونون قالالاری
داش‌لارداکی اوْ اوْیمالار،
دالغاسی می قاتارداکی
حزین، شیرین
پرده لرین؟
بوٚرج لارداکی اوْ عظمت،
تمکین، وقار،
بلکه... حیصار پرده‌سی دیر چاهارگاهین؟
سس دوٚزومو قالاداکی دیشلرکیمی
سیرا - سیرا، آخین - آخین.
یاد ائللینین هجومونا حیصار چکیر.
داشدا فیکیر، سسده فیکیر
بوْیالاری عوض ائدن کوْلگه لرده
فیکیر، فیکیر...
روٚحوموزلا اُویقارداد‌یر.
اوْ باتیق‌لار.
قابارمالار
باتیق‌لارا کوْلگه سالار.
نه دوْغمادیر، نه ایستی دیر،
چیخیش‌لارین باتیق‌لارا
دوٚشن خفیف کوْلگه لری
تاغ‌لار داکی

اُویما، ناخیش لپه‌لری.

یاد ائللینین باشی اوٚستده
یوُمروق کیمی دوٚیوملنن بو قالالار.
دوٚشمن بیزه گوٚج گلنده
ائل - اوْبایا سیغناق اوْلار.
بوقالالار آزادلیغی هله یانان،
توٚستولنن اوْجاق‌لارمیش.
بو قالالار تاریخ بوْیو
نئچه - نئچه جبهه یارمیش
قیز قالاسی! آدینا باخ،
"باکیره دیر، قیزدیر قالام.
یاخین گلمه، من قوُزغونام، من قارتالام.
بوقارتال‌لار یُوواسیندا
قارا قوُش‌لار مسکنینی سالا بیلمیز.
قیز قالامین قیزلیغینی آلا بیلمز..."
"سن گلرسن، سن گؤره‌رسن-"
قالا سینین، آدینداکی

معنایا باخ، مقصدی گؤر.

بابالارین مرامیندان
عبرت گؤتور.
دوٚشمنینه اوْ دئییرکی
اگر گلسن
یُومروغومون لذّتینی سن گؤره‌رسن.
گلدیینه پئشمان اوْلوب

دابانینا توٚپوره‌رسن.
نه‌لر دئییر داش‌لارداکی
اوْ باتیق‌لار، قابارمالار-
داش اوٚستونده چیچک‌له‌نن
اوْ یارمالار؟
کیم دئییرکی، بوقالالار،
یالنیز ائله قال‌لار اوٚچون
قالدیریلان
بیر قالادیر.
خئیر، بُوردا مردلیک ایله
اینجه لیک‌لرقوٚل - قوْلادیر
قوْروجوموز، کشیکچیمیز
قالالارین سینه سینده
نه‌لر یاتیر، نه‌لر، نه‌لر؟!
بوقالالار - داش نغمه‌لر.
داش‌لارداکی چالالارا آخار، دوْلار،
داش اوٚستونده ناخیش توُتان،
اوْفیکیرلر، اوْ دوُیغولار،
گوشه‌لرده قاقیلداشان
پرده‌لردن آشیب - داشان،
حدّت‌له‌نن سس آخینین...
باتیق‌لارین، چیخیق‌لارین
سینه‌سینده قالخیب ائنن
سس آخینی.

هَره بیر جوْره

معرفت قاناجاق اؤلچومدور موغام
من اوْنو اؤزومه محک سانمیشام.
اوْ محک داشیندا من انسان‌لاری
صاف - چوْروک ائده‌رم، یوْخلارام موْدام
سن‌ده یانیرسان‌سا اگر بو آدا،
دوْستومسان...
گؤرورم اؤزومو سنده،
من اؤز همدمیمی، دوْست‌لاریمیدا
تاپیرام مُوغامین پرده‌لرینده.
گؤرن نه دانیشیر، نه دئییر بیزه
سس‌لره بوْکولموش بو گؤز یاش‌لاری؟
اوْد ساچیر،
داغ باسیر اوْره‌ییمیزه
ائله بیل کؤچ ائدیر دوُرنا قاتاری...
اوْ هارا تله‌سیر، اوْ نییه گئدیر؟
اوْ بیزیم چؤل‌لری نییه ترک ائدیر؟
تؤکولور یارپاق‌لار، سوُسور بوُلاق‌لار،
سؤیوقدان اوْشویور، اسیر بُوداق‌لار.
پاییزین سازاغی کسیر اوْت‌لاری،
گؤیده توْپالانیر غم بوُلودلاری...
داغین دُومانی می، سیسی می گؤرون،
دُومانلی سس‌لرده بئله هؤنکورن؟

آغلاییر آشکار،
یانیر گیزلیجه.
بارماغی آلتیندا تارزان گؤر نئجه،
دوْیونلی سس‌لری قوْووْرور، سیخیر.
سس‌لردن یاش سیزیر،
سُودان اوْد چیخیر...

ای تاریم، ای نغمه‌م ای پیریم منیم،
سنه نذیر دوْشور... چوْخ یوْخسولام من.
نغمه‌م اوْلا بیلر نذیریم منیم
اوْ داکی، سؤنوک دیر نغمه لریندن...
اوْ مجهول دیلینله، سیرلی سسینله
گیزلی بیر عالمدن خبر وئریرسن.
نؤلار، منیم کیمی سسینی دینله،
گؤره‌ک، بونا نئجه تاب گتیریرسن؟
ای آتام هوْنرلی، بابام فیکیرلی،
ای ریحان نفسلی، یارپیز عطیرلی.
ماسال ننه‌لرین ای لای‌لای سسی،
اوُلو بابالارین کامال خزنه‌سی
شیرین آرزولاریم، خوْش خیال‌لاریم،
ای مقدّس پیریم، ای موْدریک تاریم،
دانیش، نغمه اوْخو،

سن حزین - حزین

آبیرلی، خیالی قیزلاریمیزین
اُوتانجاق، دوْزوملی سئوگیلریندن.
دانیش،
صوْحبتینه منتظرم من.
دانیش،
نه‌دن اوْترو آیری سالدیلار
کره‌می اصلی دن؟
قیسی لیلی دن؟
نییه طالع‌لری داشا چالدیلار؟
سینه‌نه چکیلن بو داغ‌لار نه دن؟
سنین خیال‌لارین، دوٚشونجه لرین
دریادان لنگرلی، سمادان درین
هَر حالین تاریخی
یوٚز ایل، بئش یوٚز ایل.
گؤشه‌لر رنگ به رنگ:
یاشیل، آل، ساری
اوْردا واراقلانیر،
بیر قلبین دئییل،
بیر خالقین مین ایللیک اضطراب‌لاری
بیر خالقین تاریخی -
تاریخین یوْلو.
ائنیشی، یوْخوشو، اضطراب دوْلو.
سس‌له‌نیر مُوغامین پرده لرینده

صؤحبتی آشکاردا،
سیرری درینده
زیلینده، ائله بیل اوْد قالانیب دیر،
یانقینا دؤزمه‌ییب هاوالانیب دیر.
بمینده، یانقینی کئچیرمک اوٚچون
فیکیرلر، خیال‌لار یُووالانیب دیر.
بیزکی، بویوْل‌لاری بیر باشا ووُردوق،
بیزکی، بیر واحیدیک بیر آرزو، کامدا.
ائله بونون چون‌ده... تک من می؟
یوْخ، یوْخ.
هَرکس اؤز قلبینی تاپیر موُغامدا.
مُوغام هَرگوشه‌سی سیرلی - سوْراقلی
یوْلا بنزه ییر.
یاتاغا سیغمایان قوْللو - بوُدا قلی
سئله بنزه ییر.
اَوولجه یام یاشیل دوزده دولاشیر،
بیردن ده‌ییشدیریر کؤهنه یئرینی
اوْ آخیر، کوٚکره‌ییر،
اوْ جوْشیر، داشیر
داغیدا - داغیدا ساحیل‌لرینی.
جیلوواگلسه‌یدی بئله بیر آخین،
نوْتا سالاردیلار اوْنو نغمه تک.
شکلینی چکمک چون خیردالیق‌لارین

اؤزگه بیر دونیادان بؤیالار گرک.
تئز - تئز ده‌ییشدیریر اؤز مجراسینی،
اوْ یوْلا چیخماداان یوْلونو بیلمیر.
سفره چیخاندا ماجراسینین
ایلکینی بیلسه‌ده، سوْنونو بیلمیر.
بو یوْلو هَر یوْلچو بیر جوٚر قطع ائدیر،
بمی دوٚزنلیک دیر،
زیلی زیروه دیر.
بلی اوْ زیروه دیر.
اوْ زیروه لیکده
آیاغین آلتیندان سانکی یئر قاچیر.
اوْ آیاغ ده‌یمه‌ین یاشیل گدیکده
هَر یوْلچو اؤزونه اؤزو یوْل آچیر.

هَر مُوغام چالانین، مُوغام دئیه‌نین
کئچدیی، آچدیغی ایز باشقا- باشقا.
عینی مُغنّینی هر دینله‌ینین
کؤنلونو یاندیران کؤز، باشقا - باشقا.
مغرور قیز قالاسی...
اوْ کؤهنه باکی
منصور، زابل اوٚسته اینله‌دیر تاری
اوْ نه دیر؟
سُولارین قایالارداکی

حزین، آستا- آستا پیچیلتیلاری.
- نئجه دۆمانلی سان،
گؤرونمور گؤزه
پرده ده، اؤرتوکده چیرپینان اۆره‌ک.
گیزلی مطلبینی گؤرمک چون
بیزه
درینه ایشله‌ین تخیّل گرک
هَره بو اوْجاقدان بیر اوْد گؤتوره‌ر
تۆتار سسینده‌کی درین لیک‌لره
خیالین گؤزیله ائشیدر، گؤره‌ر
گیزلی مطلبینی هره بیر جۆره.
بیلمیرم، یاشیل دیر، آل دیر سس‌لرین.
سسینه نه سؤزوم؟
لال دیر سس‌لرین.
مطلبی گیزلدیر، اینله‌ییر آنجاق
دانیشیر،
بیلمیریک نه دئییر آنجاق...
لال سسین نه بؤیوک قدرتی وارمیش.
سس ده سؤزدن بؤیوک حکمت اوْلارمیش.
مۆبهم دیر،
گیزلی دیر سؤزو نغمه‌نین
مین سؤزدن گۆجلودیر، بیر حالین سنین.
ای تاریم

ای نغمه‌م،
ای پیریم منیم
سنه نذیر دوٚشور...
چوْخ یوْخسولام من،
نغمه‌م اوْلا بیلر نذیریم منیم
اوْ داکی سؤنوک دیر نغمه‌لریندن.

سؤزوم ده اوْلسایدی سسینین گوٚجو،
اوْنو باشیم اوٚسته بایراق ائدردیم،
سسینله دونیانی من تَرپدردیم.
یانیب شیریل - شیریل
آخیب شیر- شیر اوْ.
کیم دئیه بیلرکی، نه دانیشیر اوْ؟
اوْندا قوُجاق - قوُجاق سؤز چلنگی وار.
هَر سسین هر حالین نئجه رنگی وار.
هر کس، هر گوشه‌نی یوْزار بیریئره،
گلین بیر آنلیقا باخاق گؤی‌لره
بولودلار بورونور، بولودلار دؤنور
هره‌نین گؤزونه بیر جور گؤرونور.
یوْخ
هَمن، همن دیر، گؤی ده
بوُلوددا.

هَره اؤز قلبینی گؤرور بؤلوددا.
یوْخسا اینانمادین

اینانما، آنجاق،

آن با آن دەییشن اوْ بولوُدا باخ.
سن ده اؤز قلبینین پنجره‌سیندن،
اینان گؤُردویونه،
ائله دیر البت،
منیم گؤُردویومو گؤُرمه‌سن ده سن،
من ده حقیقتم، سن ده حقیقت.

سئگاه

ای زابول سئگاهیم، اوْرتا سئگاهیم،
منیم اوْز آمانیم، منیم اوْز آهیم.
سن منه کیمسه‌دن پای وئریلمه دین،
سن اوْزگه چشمه‌دن گتیریلمه دین
منیم داغ‌لاریمدیر سنین قایناغین
قوُشقارین،

کپه‌زین،
اوُلو شاه داغین

باغریندان سیزیلیب سن دوُرولموسان،
من ده یوُوالانیب منیم اوْلموسان.
باشقا رنگه‌سالیب بو زامان سنی،
یئنی دن یاراتدی صادقجان سنی.
منیم اوْز دردیم سن، اوْز ملالیم سان.
آنامین سوْدوتک سن حالالیم سان.
چوْبان بایاتیسی...

داغ‌لار باشیندان
قارلارا قاریشیب قار- قار آخیبدی.
چوْل‌لره بوْیلانان گوْل باخیشیندان
کئچدییی یوْل‌لارا ایز بوُراخیبدی...

حزین بایاتیلار، چیچک‌لر کیمی

داغ‌لاردا کؤک آتدی، آرانا چاتدی.
شیرین بایاتیلار، دیلک‌لر کیمی
بیرقلبده بوْی آتیب مین قلبه یاتدی.

ننه‌مین دیلینده مین ایل دیلله‌نن
سئگاهیم، اؤزون آل، اؤزون جانیمی.
دیلقمین دیلینده دیل - دیل دیلله‌نن
آی تئللی سازلارین تئللی خانیمی.

ای ساری عاشیغین سئوگی داستانی
ای مؤللا جومانیین ایسمی پنهانی
واقفین کؤنلونو قانا دؤنده‌ره‌ن،
خوُمار - باخیش دان می سوْزولموسن سن؟

سئگاه - بیر آرزونون، بیر چیرپینتینین
مین اوْره‌کدن گلن هیجقیریق‌لاری.
سؤنو اینیلتیلی،
اَوولی چیلغین -
سینمیش بیر اوْره‌یین سس قیریق‌لاری...

غم دیر دؤلایلاری اوْ آغلار سن‌سن.
آغریلار مایاسی
شیکایت سوْسوْ.

بیر هیمه بند اوْلان بیر غریب کسین،
کؤنول هیجقیرتیسی، ایچ هؤنکورتوسو.
دانیشیر باشیندان اؤتوب کئچه‌نی.
بعضاً عصیان ائدیر.
بعضاً اینله ییر.
گیزلی دردلرینه یاندیریر سنی،
مطلبی گاه آچیر،
گاه دوٚگومله ییر.
الیله سالدیغی کوْر دوٚگومونه
دیلیله یالواریر: تئز آچیل - دئییر.
اؤتن کئچمیشینی قوْیوب اؤنونه
بایاتی چاغیریر، اونا دیل دئییر:

آرازگلدی، یان آخدی،
دیبینده مین جان آخدی.
وطن ساری باخاندا
اوٚره‌ییمدن قان آخدی.

داغلارین سینه‌سی نه؟
گوٚن قالخیب سینه‌سینه.
عالمه سیغماز باشیم
سیغیب دیر سینه‌سینه.

عزیزیم گوٚل اوْلدوم،
یاندیم آخیر کوٚل اوْلدوم.
بیردیل بیلمز قُوش ایدیم،
اوْخودوم، بوٚلبول اوْلدوم...

سئگاه - ناله سینه آلیشان کوْنول،
آلوْوو تأسّوٚف، کوْزو خاطیره
کئچمیشی یانقیلا دانیشان کوْنول،
قازانجی آغریلار، اوْزو خاطیره.

اوْ دئییر، دیل ایله آمانین، آخین:
- طالع بیر اوٚره‌یه گوْر نئجه قییمیش...
منیم چکدیکلریم، هانسی گوناهین،
هانسی بد عملین اوْز باهاسییمیش؟
بو درده باغلادی منی کیم؟ - دئییر
بمینده، زیلینده اوْ «نئیلیم»؟ - دئییر.

دردمین یوٚکونه تاب گتیرمه دی
ایلیب قیریلان بوداغا نئیلیم؟
دره‌لر کئچمیشم، داغ‌لار آشمیشام،
کوْنلومده کوْکله‌نن بو داغا نئیلیم؟

من دانیشان زامان بیر کیمسه دینمز،

سسیم سؤ یاندیریر سؤزو بیلینمز.
بؤیوک آرزولارا دوٚنیا بیر قفس،
دیلیمه ووٗرولان قاداغا نئیلیم؟

من اوٚد حریصییم، اوٚد منه همدم،
گوٚناه من‌ده دئییل، داشی اریتسم.
بُوز تُوتار، یای گوٚنو بُولاغا گئتسم.
نئیلیم، بُوزا نئیلیم، بُولاغا نئیلیم؟

دانیشدی
گؤردوکی، دینله‌ینلرین
باشیندان اوٚد چیخدی، گؤزلری دوٚلدو.
دردیله، غمیله باشقالارینا
عذاب وئردیینه پشیمان اوٚلدو.

دئدی: - بودا کئچر، آخی نئیلمک؟
همیشه اوٚلمازکی، یئر اوٚزو گوٚندوز
بئله یارانیب دیر، بو چرخی - فلک،
بیراوٚزو گئجه‌دیر، بیر اوٚزو گوٚندوز.
ای منیم اوٚره‌ییم، سن اوٚز گؤزونله
گئجه‌نی گئجه گؤر، گوٚندوزو گوٚندوز.
اوٚز اللرینله،
کؤنول لرِ شاد ائدن عمل‌لرینله

یۆلونا گول دوز.

□

نه دئییر کۆنلومو اوْیماغلا، اوْیولماقلا سئگاه؟ ٠
گۆزه گۆز یاش‌لاری تک بیر بئله دوْلماقلا سئگاه؟

آنامین اوْز سودوتک سن حالالیم سان، حالالیم،
نه دئییرسن، منی مندن بئله آلماقلا سئگاه.

بیزی دونیانین اوْ دار چرچیوه سیندن چیخاریر،
دلی حاللارداکی هۆنکورتویه دالماقلا سئگاه.

اوْنون هَر پرده‌سی آه، هَر بمی غم، هرزیلی اوْد،
قلبه آتش چیله‌ییر، حۆکم ائله‌ییر آغلا سئگاه.

بختیارین‌دا کۆنول تئل‌لری تیتره‌ر بئله‌جه،
دئییر آهسته‌جه هئی: آغلا، سه گاه، آغلا، سئگاه.

راست

بؤخاری باشیندا ائل آغ ساققالی
ایله‌شیب
قلبینی آچیر سوْفره تک.
دانیشیر، آن با آن ده‌ییشیر حالی
زوْغال چؤبوغونو توْستوله‌ده‌رک.
سؤزلری بم سیم‌دن زیل سیمه دوْشموش،
دانیشیر بیر عصرین اوْز یاراسینی.
دانیشیر آراملا،
تیلیسمه دوْشموش
بیر پری قیزینین ماجرا سینی.
داغ‌لاردا گؤینه‌ین مجنون دوْر سئگاه،
راست - اوْنون آتاسی... نصیحت ایلر.
مجنون صحرالارا گتیریر پناه،
آتا بو سئودانی مذمّت ایلر.

راست - موْدریک بیر آغیل، درین دوْشونجه،
دانیشیر تمکینله، آراملا تک - تک.
سه‌گاه - بیر ایسته‌یین، عشقین دالینجا
مله‌یه - مله‌یه قاچان بیر اوره‌ک.

راست - چیلغین قلب‌لره بیر آغ ساققالین
اوْیودو، دانلاغی، ارک ائتمه‌سیدیر.

بیر زامان بوٚدره‌ین قلبین، کامالین
آییلیب اوٛزونو درد ائتمه سیدیر.
سئگاه - ناله‌چکن، راست - تدبیرلیدیر،
وقارلی دوٛزملو، اوْ صبیر لیدیر.
یوٚز اوْلچور، بیر بیچیر،
دوٚشونور درین،
محیط دنیزی تک او لنگرلیدیر.
اوْنون لنگر ووٌران هر گوشه‌سینده
درین دوٚشونجه‌لر دالدالانیب دیر.
گیزلی فیکرلرین سیخ مئشه‌سینده.
آرزودان، ایستک دن اوْد قالانیب دیر.

فیکیرلر، فیکیرلر...
بیر سیر داش اوْلموش
انسانا...
دردینه دوْلاندان بری.
راست - جاوان دئییل دیر،
اوْ، یاشا دوْلموش ،
موٚدریک بیر اوٚره‌یین دوٚشونجه‌لری:
حیات نه؟
اوْلوم نه؟
عوٚمور نه؟
یوْل نه؟

غفلت یوُخوسونو داغیدان نه‌دیر؟
قیش‌دا یاغان قاری باهار گلینجه
سئل‌لره دؤندریب آخیدان نه‌دیر؟

دوٚزده آیاق آچیر داغ‌لارین قاری
هر واختین اوٚز قوُشو، اوٚز بوُداغ‌لاری
یوُخودان قالدیریب اُولو داغ‌لاری
باهار هاواسینا اوْخودان نه‌دیر؟

چالیر اوٚره‌ک‌لری گؤز باخیشییلا،
بوْشالیر کؤنول‌لر گؤز یاغیشیلا.
یئرلری، گؤیلری اوٚز آخیشییلا
حالدان - حالا سالان بوزامان، نه دیر؟

حؤکمیله، قصدیله نه دئییر زامان؟
اوُچورور بیر یاندان، قوُرور بیر یاندان .
گوٚنشین باشینا دوْلانیر جاهان،
فیرلانیر، فیرلانیر فیرلادان نه‌دیر؟
آی نه، گون نه‌دیر؟
ایلک نه، سوْن نه دیر؟
ائنیشی گؤستریر بیزه داغ کیمی،
قارانی گؤستریر بیزه آغ کیمی،
دوٚنیاتی اوْینادیر اوْیونجاق کیمی،

قصدی بیلینمه‌ین بو اوئون نه‌دیر؟
آی نه، گون نه دیر؟
ایلک نه، سوْن نه‌دیر؟
بیر آغیلین حکمتلی نصحیت‌لریدیر راست.
تاریخ دانیشان کوْهنه روایت‌لریدیر راست.
آغیل دانیشیر، جانلی میثال‌لار چکیر هردن،
بیر طالعین عبرتلی حکایت لریدیر راست.
عشاق دا وئریر سیرلی سوال‌لار بیزه رنگ - رنگ
عشقینده جواب‌سیز قالان حکمت‌لریدیر راست.
دلکش ده پیچیلدار بیزه دوْنیا قدریندن،
انسانین عدالتلی شیکایت لریدیر راست.
اوْز دردینی قیشقیرماز، اوْ آهسته‌جه سوْیلر،
لاکین عذابین سوْن دمی، سرحدلری دیر راست.
دوْنیانی گوْزل گوْرمک اوْچون قوْربانا حاضیر،
انسان‌لارین ایلک آرزوسو، نیّت لریدیر راست.
ای بختیار، آه آتشی سوْز رنگینه گیرمز،
هم دردلی گوْروب چاغی و هم دان یئریدیر راست.

آمان اووچو

مارال ائندی سرچشمه‌یه
سرچشمه دن سوُ ایچمه‌یه
بیلمه‌دیکی ، پوُسقودا دیر
بره سینده آمان اوْوچو

یامان اوْوچو،
ظالیم اوْوچو.

قابیرغاسی قالین اوْوچو.
قاچدی ، بیر آز آرالاندی .
شاراق - شاراق!
کوٚره‌ییندن یارالاندی،
قاچا ممادی ... اوْ دایاندی
گؤی چمنلیک قیزیل قاندان

اوْدا یاندی

دؤندو، باخدی یازیق - یازیق
ملول - ملول،

اوْوچو، سنین قوْلون سینا
نئجه قییدین بو داغلارین

مارالینا؟

گؤزلرده‌کی اوْ چاره‌سیز یالواریشا
نئجه دؤزدون؟
آمان اوْوچو،
توٚفنگینی چیینینه سال،

بیر گئری دؤن،

بیر اؤرا باخ.
بو دهشته کوٚل تیتره‌دی
گوٚل اوٚشدو.
باخیشداکی اوْ یالواریش
نغمه اوْلدو:
دیله دوٚشدو:
"آمان اوْوچو، ووُرما منی،
من بو داغین مارالییام.
یارالییام، یارالییام.
نغمه‌لرین ایستی‌سینه
قیزیندیقجا دوْنورق بیز،
هئیکلله‌شیر حئیرتیمیز

یاغ، یاغیش.

آغ یئل اسیر،
آغ بُولودلار
توْپا - توْپا،
تئل - تئل اسیر،
آغ یئل اسیر.

پانبیغلانان بُولود لاری
کوْسا -کوْسا
آسا- آسا
آغ‌یئل، آغ - آغ گوٚل بیتیریر،
یاغیشی‌دا آغ گتیریر.
گؤیده بوٚلود دامار - دامار...
بوآغ یاغیش
دوٚز تورپاغین
ایلیگینه
دامار - دامار...

اوْغول - اُوشاق گوٚله- گوٚله
چیخار چؤله.
اوْز ایسلانار، گؤز ایسلانار.
اوْغلان قاچار،
قیز ایسلانار.

"یاغ یاغیشیم، یاغ یاغارا.
داش آغارا، داغ آغارا.

آغ بؤلودون تۆی گوٚنودور،
گیر ماغار،

یاغ ای یاغیش،
ووُر ناغارا..."

یاغیش یاغیر،
اوٚره‌یینین یانقیسینا

داغین، داشین.

توٚت اوٚجوندان سن گؤیه چیخ،
بویاغیشین.
شیریلدایپر ناوالچالار،
قوْپوب دوٚشور بوداغیندان

کال آلچالار.

آرخ‌لار داشار، سئل اوْینایار،
سئل‌لر ییخار بره‌لری،
دیللندیره‌ر

دیب‌سیز "اوْزون دره" لری...

اوْزون دره
شوشتریمدن قوْپوب دوٚشدو،
سئل‌لر، سوُلار چاغیلدایان

اوْزون - اوْزون دره‌لره.

الوان - الوان هاوالاردان آلدیغیمیز
هاوالاردا
اوْز سؤزودور کؤنلوموزون،

آرزوموزون، دره‌لره...

گؤی تۇتولار.
بیر طرفی آچیق اوْلار.
آچیق یئردن گوٚن چیرتلایار.
دئیه‌لر کی، ایندی گوٚنش
بُولودلارا اوْلدو گوٚنو.
آچیب قیزیل ساچ‌لارینی
گوٚنش یوٚیوٚر ال – اوٚزونو...
بس بونه دیر؟ بس بونه دیر؟
بوُدا اؤزگه بیر نغمه دیر.
یاغیش کسیر...
غوغاسی دا بیتیر دئمک
گؤیون، یئرین .
گؤیون تمیز آیناسینا
عکسی دوٚشور
چیچک‌لرین...
چیچیک آچیر ساغدان سوْلا
گؤیون تاغی
گؤی اؤزونه چتیر چکیر
گؤی قوْشاغی.
«فاطما ننه خانا قوُرور»
خانادا کی رگ‌لره باخ.
کیتاب کیمی اوْ، اوْخونور

واراق - واراق.
اوْ اوٚره‌یین گاه غصّه‌لی،
گاه فرحلی حال‌لاری می؟
اوْ موٌغامین الوان - الوان حال‌لاری می؟
هر گوشه‌ده نئچه - نئچه
رنگ چاغلاییر.
سس‌لر ائله انگین دیرکی،
آچیب گئنیش قوْل‌لارینی
بو دوٚنیانی قوٌجاقلاییر.
افسانه‌وی ننه‌میزین
اوٚره‌یینین تئل‌لریندن
خاناسینا بند ائتدییی سوٚس‌لره باخ.
سس‌لرده‌کی رنگ‌لر باخ،
رنگ‌لرده‌کی سس‌لره باخ.
گاهدا اوْلور، یاغیش کسمیر،
ائله یاغیر، یاغیر یئنه...
نه اکینه گئدن اوْلور، نه بیچینه.
چیبین‌لرده حیات یوٚکو داغدان آغیر،
سپه‌لنیر سوْلا، ساغا،
آمان وئرمیر گوٚز آچماغا.
نئیله‌مه‌لی؟
- پاس آتیب دیر اوْراق‌لار.
زمیلرده دیش قیجادیر

آلاق‌لار.

هَرقاپیدان پای اُوموب
قودو گزیر اُوشاق‌لار:
قوْدو، قوْدو، دوُرسانا،
چؤمچه‌نی دوْلدورسانا...
اکین - بیچین عشقینه،
اوٚره‌ک یانیر،
دیل یانیر.
بیزیم ماهنی‌لار یمیز
بعضاً بئله یارانیر.

سایاچی‌لار

دۆزده قیزیل بۆرکویه
داغدا، بۆرانا دۆشدوک.
یایدا داغا اۆز تۇتوب،
قیش‌دا آرانا کۆچدوک.

قیش دا دیه ائویمیز
یایدا آلاچیق اۆلدو
قلبیمیزتک ائویمیز
هامییا آچیق اۆلدو.

دۆشدوک قارا، سازاغا،
هم قۇل اۆلدوق، هم آغا.
قۆندوق آزاد قۇش کیمی
بیز بۇداقدان - بۇداغا.

سرحد تانیمادیق بیز،
آرخالاندیق داغ‌لارا.
لپیریمیز یۆل آچدی
یاخینا، اۇزاق‌لارا...

قۆیون - قۇزو بسله‌دیک،
داغ بیزه سیرداش اۆلدو.

یایلاق‌لارین چیچه‌یی
بیزه ایین - باش اولدو.

"ننه‌م قوْیونون آغی
دوْلاندی گلدی، داغی.
چوْبانا چاریق باغی،
قیزلارا جئهیز آغی...

ننه‌م، آ دَلی قوْیون،
دوْلانیب گلی قوْیون.
گلین‌لر گوٚزه‌میندن
توْخویور خالی قوْیون.

ننه‌م، آ نازلی قوْیون،
قیر قووول گۇزلو قوْیون.
پئندیری کسمه - کسمه،
قاتیغی اۇزلو قویون..."

داغ‌لارداکی سوٚلارین
سسی نغمه‌میز اوْلدو.
داغ‌لارین سئل سوٚیو تک
قلبیمیز تمیز اوْلدو.

داغ‌لاردان آلدیغیمیز
نغمه‌نی
قلبیمیزین
فریادینا چئوردیک.
آراندان کسدیییمیز
قارغی توٚته‌یه وئردیک.

بیز نغمه‌یله اوْیانیب
نغمه‌یله ده یاتاردیق،
بیز قوْیونو - قُوزونو
نغمه‌لرله اوْتاردیق...

"ننه‌م آ ناریش قوْیون،
یوْنو بیر قارایش قوْیون.
چوْبان سن‌دن کوٚسوبدو
سودو وئر، باریش قویون."

اُوجا داغ‌لار شیش قایالار بوْیونجا
زیله چکر بایاتینی چوْبان‌لار.
بو سسده کی ملاحتی دوْیونجا
قوْیون - قوُزو اوْتا گلر، دیل آنلار.
کیچیک -کیچیک آرخ‌لاریم -
بایاتیلار، سایاچیلار، لایلالار

قایالاردان سیزیلار،
دره‌لره های سالار،
کوٚره چاتار،
آرازیما جان آتار،
بیزیم مؤغام دریامیزی یارادار.
سئوینج بیزی گوٚلدوروسه،
غم آغلاردیر.
سؤزون اؤزو نه آغلاییر،
نه‌ده گوٚلور،
آمما بیزی هم گوٚلدورور،
هم آغلادیر.
یوٚخ، سؤز دئییل، سس دیر آخی
قهقهه‌ده
هؤنکورتوده.
مین جوٚمله‌دن داها بؤیوک
مطلب یاتیر
بیرجه قیریق هؤنکورتوده.
کؤنول سسی، کؤنول دلر.
نغمه‌لرین اَوولی دیر.
هؤنکورتولر، قهقهه‌لر.
بلکه انسان
سئوینجینی، کدرینی
نغمه‌لرله سؤیله‌مزدی،

بیزیم کیمی هؤنکور - هؤنکور آغلاسایدی،
قاه - قاه‌چکیب گوٚلسیدی سؤز.

یوْخ، نغمه‌لر یارانمازدی،
قلبیمیزدن کئچنلری
تامام دئیه بیلسیدی سؤز.
سؤزدن اَوول سس یارانیر،
نغمه‌لردیر ایلک دیلمیز.
نغمه‌لردیر
سؤزوموزون، فیکریمیزین
ابتداسی،
نغمه‌لردیر
دیلیمیزین الفباسی.

داش‌اوٚره کلرده یانیب داش‌لاری سیندیردی موُغام.
حاققا دوٚشمن اوْلانی حاققا تاپیندیردی موُغام.

نه گوُمان ایله‌میسن اوْنداکی تیلسیم‌لری سن،
کوٚرو آهیلا قوُروتدو، سالی یاندیری موُغام.

اوْنون هَرگوشه‌سی بیر خاطیره، بیر جانلی کیتاب،
کئچیلن یوْل‌لاری هر دن بیزه آندیری موُغام.

سوُ چیلر کینلی اوٚره‌ک‌لرده غضب توْنقالینا،

نئچه قصدین اوْنونو کسدی، دایاندیردی مؤغام.

اوْ، اوْره‌ک یانقیسی، گؤز یاش‌لاری، بیر چنگه بوُلود
اوْیادیب یادداشی، وجدانی‌اُوتاندیردی مؤغام.

دفن ائدین سیز منی زابول سئگاهین مایه‌سینه،
دئییرم، بلکه منی بیرگون اوْیاندیردی مؤغام.

چوْخ کیتاب‌لار اوْخودوم، ظنّ ائله‌دیم، بختیارام،
منه چوْخ مطلبی آهسته‌جه قاندیردی مُوغام.

سؤزلوک

-آ،ا-

آخین: ایتی جریان، گوجلو آخان سو

آدا: جزیره

آران: آذربایجاندا: یایلاق یئرلره نیسبتن آلچاق و اقلیم‌جه ایستی اوْلان یئرلر.

آرییش: آراما، آختارما ایشی

آرشین: مئتر اوْلچو اوصولی تطبیقیندن قاباغ ایشلدیلن اوُزونلوق اوْلچوسو (۰/۷۱ مئتره برابر دیر).

آری: دوُرو، خالیص

آغی: اوْلو اوْستونده آغیز آچیب آغلاماق، فریاد ائتمک.

آلاتورانلیق: آلاجاقارا، آلا قارانلیق

آهیل: یاشا دوْلموش، یاشلی

آیریج: بیریوْلون بیر نئچه طرفه هاچالاندیغی یئر(عادتن «یوْل» سؤزو ایله برابر ایشله‌نیر).

ائرکن: سحرتئزدن، ائرته.

اپیقراف:(ادب.). اثرینین باشیندا و یا اوْنون آیری - آیری فصیل لرینین باشیندا مؤللیف طرفیندن وئریلن قیسا سیتات، ضرب - ی مثل، حیکمت‌لی سؤز.

احسن: آلقیش، بینمه.

ارک: صمیمیّت، تکلیف‌سیزلیک.

ارک ائتمک: دوْستجا سؤیلمک

ارن: قوْچاق، ایگیت.

اسکی: کئچمیش، کؤهنه.

افسوس: یازیق

افلیج: فلج

انگین: گئنیش، آچیق

اؤدمک: قاشیلیقلی یاردیم.

اوْرتاغ: بیرگه، برابر

اؤرکن: ایپ

اوزان: عاشیق

اؤزون دره: شوشتر موغام یندان آلینما بیر اوْیون هاواسی

اُوغور: سعادت، برکت.

اوٚفورمک: پیله‌مک

اؤگونمک (اؤیونمک): فخر ائتمک

اوْووندورماق: آلداتماق، قصدن یایینديرماق.

اؤیقار: اُویغونلیق، بیر - بیرینه اؤیان

اؤیما: آلدانما

اؤیود: نصیحت

اؤیوشماق: اویغون اولماق

اویوق: قیرینتی، تیکه

اویوق - اویوق ائله مک: پارچا- پارچا ائله‌مک.

ایرلی: قاباق، اوّلکی.

ایسیندیرمک: ایستی‌لندیرمک، قیزدیرماق

ایسینمک: ایستی لنمک

ایلج: ترمز.

ایلیک: سوٚمویون مغزی

اینلمک: آغلاماق

ایین - باش: پالتاز.

- ب -

باهادیر: قوچاق، ایگیت.

بئزار: بئزگین‌لیک.

بردشی: چاهارگاه موغام‌ینین بیر بؤلومو.

بره: بند(چای دا، آرخ دا)، بؤیوک چای لارین اوستونده قوروولان متحرریک کؤرپو.

بسته‌نیگار: چاهارگاه موغام ینین بیر بؤلومو.

بوجاق: خلوت یئر، گیزلی یئر.

بودرمک: آیاقلاری دوْلاشماق

بورج: قدیم شهر حاصارینین اوزینده موشاهیده و مودافیعه قولله سی.

بورکو: بوغوجوهاوا

بولاما: آغوز، ساغمال حئیوانلار دوغدوقدا ممه‌لریندن چیخان ایلک سود

بؤیا: رنگ، کلک

- پ -

پامفلئت: هر هانسی بیر شخص یاخود اجتماعی قوروولوش، سیاسی حادیثه وس. علئیهینه یازیلمیش ایستهزالی پوبلیسیستیک اثر.

پرک: قوشون یوواسیندان واز کئچمه‌سی

پؤسقو: باشقالارینا معلوم اوْلمایان یئرده دوْشمن علئیهینه گیزلنمک.

پیش‌تاختا: ماغازادا دوکاندا ساتیجی‌ایله آلیجی‌نی بیر - بیریندن آییران، اوْستونده مال گؤستریلن و بؤراخیلان، قاباق طرفی باغلی اُوزون میز.

- ت -

تاخیل: ده نین دن اون ویا یارما حاضیرلانان بیتکی‌لرین (آرپا، بوغدا، چووداروس.) عمومی آدی.

تاس: ائنلی، دایاز مئتال قاب، تشت، له‌ین

تالان: قاره‌ت، سؤیغون

تاوان: سقف

تیر: غئیرت، باجاریق

تحفه: سؤقات، بخشیش.

تربه: گور

تلاطم: توفان، جوْشما.

تمل: بونوره.

تن: اؤلچو، بوْی و س.

توْپپوز: چوْماق، گوٚرز.

توٚتک: نئی.

تؤتوشماق: چیرپیشماق

توخان، آلچی: عشق اوْیونوندا مقبول سایيلان دوروش شکلی.

توم: توْخوم، دن.

تؤمار: سیغال

تین: دیوار دیبلری، کنار.

- ج، چ -

جادار: چاتلاق.

جالاماق: بندائتمک.

جرگه: سیرا

جمدک: حئیوان اؤلسو، لئش

جۆجرتمک: گۆیرتمک.

جویورد: جئیران بالاسی

جیدیر: آت چاپماق یاریشی آت چاپماق مئیدانی

جیرتدان: گوده بۆی.

جیغیر: ائن سیزیۆل

چار: روس پادشاهی

چارپاز: بیر - بیرینی کسیب کئچن، خاچ شکلینده؛ چاتاق

چارپالانماق: چالخالانماق، یاریق- یاریق اولماق

چاغداش: معاصر

چاییر: چمن.

چرچیوه: حاشییه.

چکیج: تۆخماق

چلنگ: گوٚل و یا بیتکی لردن دایره شکلینده هۆرولموش زینت، بزک.

چنگه: بیر ال توٌتان قدەر.

چؤخور: چالا

چؤلپا: تۆیوغون کیچیگی

چیلغین: دلی، دیوانه.

چیلمک: داغیتماق

چیلیک - چیلیک: پارچا - پارچا.

- ح، خ -

حال: بؤرداکی معناسی‌یلا موسیقی ده پرده.

حجر: چاغداش آذربایجان ملّی قهرمانی قاچاق نبی‌نین‌حیات یـولداشـی. آیـنالی: توٚفنگ‌ینین آدی.

حدّت: شیددت

حیصار: ۱) چاهارگاه موغام ینین بیر بؤلومو، ۲) سد، باری.

حیصّه: قیسیم، واحید

حظّ: نشئه، سئوینج حسی.

حمزه: نشئه، سئوینچ حسی.

حمزه: کؤراغلون آتی‌نی قاچیران «کل حمزه».

– د –

دارواز‌ا: آنا قاپی، آلا قاپی

دالماق: اته توٚخونوب گیجیتمک، یاندیرماق .

دالماق: ۱) باتماق، ۲) اؤزونو اُونوتماق درجه‌سینده بیر شـئی‌له دریـندن مشـغول اوٚلماق

دانماق: اینکار ائتمک.

داهی: خاریق العاده آغیل و ذکایا مالیک اوٚلان شخص.

دلقم: ۱۹ ونجو عصرین خالق عاشیغی.

دلکش: راست مؤغام‌ینین ان مینور حیصه‌سی، مینور: سس لری، کیچیک تئرسییا اساسیندا قوٚرولموش آکورد عمله گتیرن موسیقی لادی (حـوزن، کـدر احـوال – روٚحییّه سی ایله سجییّه لنیر). (ماژورعکس).

دم توتان: زویوچو

دن: توٚخوم

دؤزمک: تحمل ائتمک.

دؤغاناق: حالقا.

دؤققاز: باغچا قاپی‌سی

دۉیون: تؤی، طنطنه، شنلیک.

دؤلانباج: چتین، دؤلاشیق.

دؤلای: ائن‌سیز یؤل .

دؤیج: دؤیمک اۉچون آلت یاخود چکیج، گۉرز.

دؤینک: قابار.

دهشت: واهیمه، فاجیعه

دەینک: ۱) بیر باشی‌تؤپیوز چوماق، ال آغاجی، ۲) گۉج.

دیه: یئر آلتیندا قازیلمیش ائو.

دیییرلنمک: دیغیرلانماق

– ز، ژ –

زارافات: ایلنمک، گولمک اوچون دئییلن سؤز و یا ائدیلن حرکت

زەمی: تارلا، اکین یئری.

زنگوله: چاهارگاه موغام‌یندا سس‌ین زیلی، سون زیروه‌یه قالخیش

زؤغ: کؤک

زیل: موسیقی آلت لرینین ان یؤکسک تؤنو (بم عکسی).

زیندان: ۱) اۉزەرینده مئتال دؤیمک اۉچون دمیرچی آلتی، ۲) قارانلیق و مودهیش دؤستاق خانا.

ژورنالیست: ژورنالیستیکا ایله مشغول اؤلان پئشه‌کار ادبی ایشچی،

ژورنال: کتابچا شکلینده نشر ائدیلن دؤوری مجموعه.

- س، ش، ص -

سارا: شاعیر نباتی نین سئله قاپیلیب بوغولان سئوگیلی سی، بونونلا ایلگیلی اوْلاراق "آپاردی سئل‌لر سارا نی" آدلی‌آغیت یاخیلمیشدی.

سارسینتی: دهشتلی، تیتره ییجی.

سال: بوٚتؤو یاستی داش پارچاسی.

ساری عاشیق، ملّاجوما، واقف:آذربایجان‌ین تانینمیش شاعیر و عاشیق‌لری.

ساوایی: باشقا، غئیری.

سایاچی: قوْیونلار حاقیندا ماهنی قوْشان و اوْخویان آدام.

سایری: خسته

سرت: برک، شیددتلی.

سرگی: جاماعاتا گؤستریلمک اوٚچون معیّن قایدادا قوْیولموش یا آسیلمیش شئی‌لر و اوْنلارین نومایش ائتدیریلدیی یئر.

سندیر لمک: سنده لمک، سنده لمک: آیاق اوسته دورا بیلمه‌ییب ییرغالانماق

سوزگج: الک

سؤس: زینت، بزک

سوْی: ائل، طایفا، قبیله

سهو: خاطا، یالنیش .

سیخ: مؤحکم

سیس: دؤمان

سیغال: تیمار ائتمک.

سیناق: امتحان

سیوری: نازیک، تیز.

شاختا: چوْخ سوْیوق

شله: آرخادا آپاریلا بیله‌جک قده‌ر

شۇملاق: توْرپاغین آلتینی اوْستونه گتیرمک

صادیقجان: تارین توُتوش بیچیم‌ینی ده‌ییشدیره‌رک، تئل و پرده سایی‌سینی آرتیراراق امُکان لارینی گئنیشلتمیش چاغداش موسیقی اوُستادی‌دیر.

سوْنا: گؤزل، گؤیچک

- ع -

عشّاق: راست موغام ینین بیر بؤلومو

عقرب: ساعات، کومپاس

عیبجر: چیرکین

- ف، ق -

فرح: سئوینج .

قاچاق نبی: ۱۹ ونجو عصرین سوْن لاریندا روس امپراتورلوغونا قارشی‌عصیان ائدن خالق قهرمانی.

قاداغا: قاداغان

قاداق: بیچاق، قایچی و...

قاقیلداشماق: قاه‌قاهالارلا گولوشمک.

قالانماق: اوْست - اوْسته ییغیلماق، توْپلانماق.

قالخان: سیپر

قامچی: شاللاق

قایغی: ۱) بیرینین ریفاهی اوْچون گؤستریلن دیقفت یا فعّالیّت، ۲) درد، مؤحنت.

قفیل: گؤزله نیلمز، خبرسیز.

قنیم: دوٚشمن

قوْپوز: ساز

قوْدو: کؤکوچوْخ اسکی‌لره دایانان بیر خالق اینانجینین گره‌ییی اوْلاراق ترتیبلنن و اُوزون سوٚره‌لی یاغیشلارین دیندیریلمه‌سینی آرزولایان تؤره‌نلرین، فیزیک اؤته‌سی گوٚجلری تمثیل ائتدیگینه اینانیلان خاصّ-گئییندیر یلمیش کوْکلا.

قوزئی: گونشین گؤرنمه‌ین طرفی، شمال.

قؤزغون: قارغا نؤولریندن ایری و برک شیغییان ییرتیجی قوُش.

قؤشقار، کپه‌ز، شاه‌داغ: آذربایجان‌ین ان یوٚکسک داغلارینین آدی.

قوْل: ایمضاء

قوُلبچه: کیچیک قول

قؤلدارلیق: کوله‌لیک دؤوری.

قوْووق: ایچی هاوا ایله دوْلو قابارجیق، کؤپورجک

قیرقوول: رنگلی بیر اوْو قُوشو.

قیغیلج: یانار یاخود قیزارمیش بیر شئی‌دن سیچرایان اوْد ذرّه‌لری؛ چیرتدان.

- ک، گ -

کالاغایی: باش اؤرتوسو

کئچید: کئچه‌جک، کئچیله‌جک یئر.

کرال: پادشاه

کشفیّات: دوٚشمنین یئرین و قووّه سینی معیّن ائتمک اوٚچون عسگری قروُپ طرفیندن آپاریلان عملییات.

کله کؤتور: ائنیش - یوْخوش، گیرینتی - چیخینتی.

کورن آت: دؤرو آت، ساچی، توٚکو پاریلتی‌لی ساری - قیرمیزی رنگده اوْلان.

کؤکره‌ییر: جوْشور، داشیر.

کؤکلنن: ایکی سه‌س‌ین بیر بیری ایله سس اُویغونلوغو.

کوْل -کوْس: قانقال، کؤتو بیتکی.

کوْمپاس: قیبله‌نما.

کؤهلن: هارین بسلنمیش (آت حاققیندا)

کیره: کیرایه.

گئن: انلی، اوُزاق.

گدیک: داغین بئلی، آشیریم

گرمک: گریلمیش حالا گتیرمک، دارتماق

گوْزگو: آینا.

گوْزم: قوْیونون قوْز یوْنو.

گؤنئی: جنوب

گوْنو: ۱) دوْشمن، رقیب، ۲) بیرینجی آروادین اوْستونه آلینان ایکنجی و یا اوچونجو آرواد.

گوْونمک: آرخالانماق، بئل باغلاماق.

گیدی: پیس، آلچاق، یاراماز

-ل، م-

لپه: کیچیک دالغا

لپیر: آیاق ایزی

للک: شیطان آغاجی

ماتدیم - ماتدیم: حئیران

ماراق: بیر شئی‌یه دیققت وئره‌نمک هوسی، مئیلی، آرزوسو.

مارهال: قوزئی دره‌لرینده قار توٚپلانان یئر.

ماسا: میز.

ماسال: ناغیل، حیکایه.

ماغار: یاس، ماتم چادیری

ماغارا: زاغا، کاها

ماکینا: ماشین

ماگنیتافون: تایپ

مخالف: کلاسیک آذربایجان موغام لاریندان بیرینین آدی.

مذمّت: دانلاما، قیناما.

مشّاطه: بزک چی.

مصطفی پایان: ایران آذربایجانیندا خاننده.

معطل: حئیرت

مغزینی: ماهیت ینی

مفتیل: نازیک یا قالین ایپ شکلینده اوٚلان مئتال معمولات.

منصوریّه: چاهارگاه موغام ینین سوٚن بؤلومو.

- ن، و -

نارین: سوٚن درجه خیردا، توٚز کیمی

نانکوٚر: یاخشی‌لیق بیلمه‌ین.

ناوالچا: یاغیش، قار سویونون آخماسی اوٚچون داملارین کنارینا قوٚیولان بورو.

نمر: خالق عادتینجه توٚی دا، سوٚنرا. نیشاندا پایلانان شیرینی، پوٚل و س.

نیسگیل: درد، اوٚره‌ک دن چیخمایان آجی.

واحید: آذربایجان‌ین غزل شاعیری

واغزال: سرنشین‌لره خیدمت ائتمک اوٚچون دمیریوٚل استانیسیاسیندا خوٚصوصی بینا.

واهیمه: دهشتلی قوْرخو

وئرگی: ایداره‌دن، اهالی دن و س - دن آلینان مجبوری دؤولت روٚسومو.

- ه، ی -

هاچا: آیریم.

هاچالانماق: ایکی‌یه آیریلماق.

هاندان - هانا: نیسبتن چوْخ موٚددت‌دن سوْنرا.

هده: قوْرخو گلمه.

هنده‌ور: یان دوره، اطراف

هیچقیریق: سسی‌ینی ایچینه آلیب آغلارکن بوغازدان چیخان قیریق- قیریق سس‌لر؛ هیچقیرتی.

هیم: گؤز اشارتی

یاللی: بیرجوٚر آذربایجان خالق اوْیونو.

یاناشی: برابر، بیرآرادا.

یئنمک: مغلوب ائتمک، باسماق

یئیین: تئز، جلد، سوٚرعتلی

یوْخوش: گئتدیکجه یوٚخاری قالخان یئر.

یوْزان: اؤز ایسته‌دیگی کیمی معنا ائدن.

یوْغرولوب: عمله گلیب، یارانیب.

یؤنلتمک: ایستیقامت گؤسترمک، ایستیقامت لندیرمک.

یوٚمالانان: دیغیرلانان، دییبیرلنن.

بـــختیار وهـــابزاده هـــامیمیزا خـــاص اوْلان احـتراسـلاردان، دوْغـرودان دوْغـرویا زامـان، مکـان و فـضانین مـجرد عـالمینه گوٚنـوموزون هـیجانلارینا، دونیانین آتوْم تهلوکه‌سینه کؤرپو فیکیرلر آتـار، کؤرپو تابلولار چکر. یئنه هر بیریمیزه، بوٚتون نسیل‌لره، یئنه اینسانا، قوْنشوسونا، اوْد اوْجاغینا و بوندان سوْنرا بوٚتون کـائناتا اوٚز تـوتار. صنعکتارلیغینین چیچک‌لنمه و موٚدریک‌لیک دؤورینه قدم قوْیان بـؤیوک شـاعیرین اؤلچوسوز ایستعدادی بؤیله‌جه مئیوه وئریر؛ بـؤیله‌جه اینکیشاف ائدر.

ظنّیمجه، اوْخویوجولارین چوْخو بو گوٚن اؤزونی، اؤز دوٚنیاسینی، اؤز حیرص و هیجان لارینی، بختیارین شعرلرینده بولا بیلیر. چوٚنکو اوْنـون مـنظومه لریـنده، زامـان یـاشاییر. بـیزیم قـایغی یـوٚکـوموزو داشـییان، دردسـریمیزه اوْرتـاق اوْلان، قـوْینوندا یـاشاد یـغیمیز زامان... و شعرلرین قدرتی ده ائله بوندا دیر.

«چنگیز آیتماتف»

انتشارات اندیشه نو

نشانی: تهران، میدان انقلاب، پاساژ فیروز، اندیشه نو،
تلفن: ۶۴۲۷۳۷۱

ISBN: 964 - 6741 - 26 - 6 / شابک: شابک: ۶-۲۶-۶۷۴۱-۹۶۴